

AJUNTAMENT DE REUS
ENSENYAMENT I
POLÍTICA LINGÜÍSTICA

COL·LEGI
 La Salle Reus

PROFESSORA - Tutora:
Olga Cubells

ALUMNA:
Gemma Salvat Carbó

CURS:
Segon de Batxillerat B

PROMOCIÓ:
2011-2013

AJUDA HUMANA A REUS: LA NOSTRA REALITAT

XII PREMI A LA RECERCA I LA INNOVACIÓ
EDUCATIVES ANGELETA FERRER I SENSAT
Línia B

AJUNTAMENT DE REUS

BANC DELS ALIMENTS
COMARQUES DE TARRAGONA
"FUNDACIÓ BENÈFICA"

CENTRE PASTORAL D'ACOLLIDA
AL PRES I AL NECESSITAT

No ens fa vergonya explicar que som pobres, perquè aquesta condició,
més que definir-nos a nosaltres, els defineix a ells.

Un pobre

L'única veritat és la realitat

Aristòtil

ÍNDEX

0. PRESENTACIÓ.....	4		
1. INTRODUCCIÓ METODOLÒGICA	5		
2. CONTEXT SOCIAL I ECONÒMIC MUNDIAL EN EL PERÍODE 2008-2012	8		
3. AJUDA HUMANA A REUS: LA NOSTRA REALITAT	10		
3.1 LA CRISI ECONÒMICA.....	10	3.2.1.5 Entrevista a Isabel Simón, tècnica de gestió del pla d'inclusió social de l'Ajuntament de Reus.....	22
3.1.1 Crisi	10	3.2.2 El Banc dels Aliments de Reus	24
3.1.2 Economia.....	10	3.2.2.1 Introducció.....	24
3.1.3 Com va arribar la crisi?.....	10	3.2.2.2 Objectius	25
3.1.4 De qui és culpa que hi hagi crisi?.....	11	3.2.2.3 Desenvolupament	25
3.1.5 Crisi, atur i pobresa.....	11	3.2.2.4 El meu testimoni.....	27
3.2 ENTITATS O CENTRES D'AJUDA A REUS	11	3.2.4.5 Entrevista a Eusebio Alonso, president del Banc dels Aliments de les Comarques de Tarragona	28
3.2.1 Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus ...	11	3.2.3 Càritas.....	31
3.2.1.1 Introducció.....	11	3.2.3.1 Introducció.....	31
3.2.1.2 Objectius	12	3.2.3.2 Objectius	31
3.2.1.3 Desenvolupament	12	3.2.3.3 Desenvolupament	31
3.2.1.3.1 Atencions individualitzades i familiars.....	12	3.2.3.4 El meu testimoni.....	35
3.2.1.3.2 Atenció comunitària a partir d'uns projectes	19	3.2.3.4.1 El menjador social.....	35
3.2.1.4 El meu testimoni.....	20	3.2.3.4.2 La Parròquia de Crist Rei	37
		3.2.3.5 Entrevista a Jordina Sirolla, treballadora social de Càritas a Reus.....	38
		3.2.4 Centre Pastoral d' Acollida al Pres i al Necessitat de Reus	40
		3.2.4.1 Introducció.....	40
		3.2.3.2 Objectius	41
		3.2.4.3 Desenvolupament	41
		3.2.4.4 El meu testimoni.....	41
		3.2.4.5 Entrevista a les fundadores Paquita Sans i Pilar Carreras del Centre Pastoral d' Acollida al Pres i al Necessitat.....	44
		3.2.5 La Creu Roja	46
		3.2.5.1 Introducció.....	46
		3.2.5.2 Objectius.....	46
		3.2.5.3 Desenvolupament	47
		3.2.5.3.1 El voluntariat.....	47
		3.2.5.3.2 Fonts de finançament.....	48
		3.2.5.3.3. Projectes	48
		3.2.5.4 El meu testimoni.....	49
		3.2.4.5 Entrevista a Joan Aragonès, coordinador de la Creu Roja de Reus.....	49
		3.3. ENTREVISTA A MONTSERRAT VILELLA, REGIDORA DE BENESTAR SOCIAL DE L'AJUNTAMENT DE REUS.....	50
		4. CONCLUSIONS	56
		5. BIBLIOGRAFIA.....	60
		6. ANNEX 1: ARTICLES DE PREMSA.....	62
		7. ANNEX 2: FOTOGRAFIES	82

PRESENTACIÓ EDICIÓ 1R PREMI LÍNIA B ANGELETA FERRER SENSAT 2013

Com a regidora d'Ensenyament i Política Lingüística, i també com a mestra, em satisfà presentar l'edició del treball guardonat amb el 1r premi de la línia B de la XIIa convocatòria Angeleta Ferrer Sensat a l'Excel·lència i Emprenedoria Educatives, uns premis que en el decurs dels anys han reconegut projectes interessants i diferents que van confegint una veritable col·lecció de mètodes per impartir pedagogia a les aules, com va fer al seu dia l'Angeleta Ferrer i Sensat, qui va fer de la pedagogia la seva trajectòria i vocació.

"Ajuda humana a Reus: la nostra realitat", de Gemma Salvat Carbó, del col·legi La Salle, de Reus, és un projecte sobre un tema d'actualitat, la força del voluntariat, que es presenta molt ben argumentat.

L'autora d'aquest treball de recerca de batxillerat es pregunta i investiga sobre la realitat de la pobresa a la ciutat on viu, des de la seva implicació personal al contacte amb entitats i associacions. Una inquietud i motivació que l'ha dut a conèixer profundament els sectors més marginats de la societat.

"Ajuda humana a Reus: la nostra realitat" ja forma part de la col·lecció dels premis Angeleta Ferrer Sensat guardonats, uns projectes que podeu trobar al web de l'Ajuntament de Reus i que representen la creativitat pedagògica de la nostra ciutat; una col·lecció que recull i reconeix experiències capdavan-

teres en innovació, recerca, empenedoria i excel·lència; una eina per als professionals de l'educació.

M. Dolors Sardà Lozano, regidora cap de l'Àrea d'Ensenyament i Política Lingüística de l'Ajuntament de Reus.

1. INTRODUCCIÓ METODOLÒGICA

El meu treball de recerca tracta sobre l'ajuda humana a Reus. Vaig escollir aquest tema pel meu interès per saber quina és la realitat de pobresa de la meua pròpia ciutat, Reus.

Dia a dia, senzillament passejant pel meu municipi, he observat la difícil situació d'alguns reusencs i això ha fet que em decidís a investigar com es pot arribar a una situació límit de misèria, evidentment agreujada per la crisi econòmica, i com algunes entitats de la ciutat donen ajuda a aquestes persones.

Aquesta inquietud la tenia abans de voler fer aquest treball, perquè la meua intenció era i és ser una voluntària anònima d'alguna associació de Reus. Evidentment el treball de recerca és una activitat obligatòria per al currículum educatiu de 2n de BAT i s'ha d'elaborar amb constància i interès, però el que tinc clar és que investigant m'he sentit motivada per conèixer amb més profunditat els sectors més marginats de la nostra societat i sobretot he après.

Els objectius d'aquest treball són examinar breument la crisi i les seves conseqüències més immediates, analitzar i comparar algunes entitats d'ajuda als necessitats, conèixer els perfils humans de la pobresa a Reus i identificar els perfils dels voluntaris de les entitats sense ànims de lucre.

Per començar la recerca, vaig anar a buscar informació a la Biblioteca Municipal Xavier Amorós de Reus, a la Biblioteca del Centre de Lectura de Reus, a l'Ajuntament de Reus. Després vaig recórrer a la veu dels testimonis de les diferents entitats i a la seu de Càritas de Reus, a la seu del Banc dels Aliments de Reus, al Centre Pastoral d'Acollida al Pres i al Necessitat de Reus, a la seu de la Creu Roja de Reus, al departament de Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus i al despatx de la Regidora de Benestar Social, Montserrat Vilella. D'alguns dels centres anteriorment citats no només n'he tret informació, sinó que he experimentat per mi mateixa la realitat més propera que ens envolta. Buscar bibliografia de Reus sobre aquest tema ha estat molt difícil, perquè no hi ha publicacions locals recents que en facin referència.

Molts dels conceptes que explico han estat extrets d'enquestes, experiència viscuda, indagació, recerca a partir de documents propis de les entitats investigades i analitzades, entrevistes personalitzades, vídeos de les pròpies entitats per estimular les persones a cooperar...

Quan ens pregunten sobre els serveis socials es generalitza i es relaciona directament amb ajudes a la immigració. Aquest fet no és ni just ni verdader. Mitjançant la investigació per al treball de recerca he pogut comprovar que aquesta creença no és real.

El meu treball consta d'una breu introducció sobre la situació actual de la crisi econòmica i la seva relació amb la pobresa. Seguidament hi ha l'apartat més ampli, que fa referència a quatre entitats d'ajuda als necessitats. Les entitats de Reus escollides per a l'estudi del meu treball són els Serveis Socials de l'ajuntament de Reus, El Banc dels Aliments de Reus, Càritas de Reus, Centre Pastoral d'Ajuda al Pres i al Necessitat i la Creu Roja de Reus, amb la seva corresponent identitat, objectius i desenvolupament de la seva labor, així com el meu propi testimoniatge.

Als Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus hi vaig accedir per iniciativa pròpia durant el mes d'agost. Vaig recopilar i sintetitzar la informació de les memòries des de 2006 fins al 2011, vaig elaborar gràfics que reflectien l'evolució del nombre d'actuacions i atencions individuals i familiars i les atencions comunitàries a partir d'uns projectes. Finalitzant l'estudi de l'entitat, he fet una entrevista a la tècnica de gestió del pla local d'inclusió social de l'Ajuntament de Reus, Isabel Simón.

El Germà Enrique Polo em va posar en contacte amb els responsables i col·laboradors del Banc dels Aliments de Reus. Durant diferents dies vaig poder comprovar l'emmagatzematge, classificació, etiquetatge i distribució dels aliments. Vaig resumir les memòries del 2006 fins al 2011, basant-me en l'evolució d'entrades i sortides d'aliments durant aquest període. Vaig tenir l'oportunitat de col·laborar en dues campanyes com a voluntària, la de

l'Intercun i la del Gran Recapte. Per concloure la informació d'aquesta entitat, he entrevistat el president del Banc dels Aliments de la província de Tarragona, Eusebio Alonso.

El primer contacte amb Càritas de Reus va ser a partir del meu interès pel projecte Filigrana¹.

Durant el mes de novembre i desembre vaig analitzar l'evolució del nombre de famílies ateses des del 2006 fins al 2011. Vaig col·laborar en diferents activitats relacionades amb els projectes de Càritas Parroquials. Em van permetre col·laborar amb la parròquia de Crist Rei i en el Menjador Social. Per completar la investigació de Càritas a Reus he dut a terme una entrevista a la treballadora social Jordina Sirolla.

La meua introducció en el Centre Pastoral d'Acol·lida al Pres i al Necessitat de Reus va ser gràcies a la coneixença familiar amb la responsable, Paquita Sans. Hi he establert contacte des de l'octubre fins al desembre. La meua labor en aquesta entitat ha estat la d'una voluntària molt eficaç. Mirant, escoltant, preguntant i col·laborant activament, he extret molta informació que reflecteix a partir de casos reals, els quals m'han lliurat la possibilitat d'observar directament la pobresa real de Reus. He anat diferents dijous a ajudar a organitzar el menjar i la roba que s'ha de donar. L'entrevista realitzada a la senyora Paquita Sans em va permetre introduir el vessant més humà d'aquest treball.

¹ És un projecte d'inserció social i laboral de reciclatge de roba, és a dir consisteix a donar roba ja usada a persones en situacions desfavorides, potenciant el consum responsable.

A l'última entitat del meu estudi, la Creu Roja de Reus, hi vaig accedir mitjançant la senyora Isabel Simón, tècnica de gestió del pla local d'inclusió social de l'Ajuntament de Reus. Una vegada més, analitzant les memòries des del 2007 fins al 2011 vaig fer un estudi gràfic de l'evolució del nombre de voluntaris a la província de Tarragona i de l'evolució del nombre de socis, sòcies i empreses a la mateixa província. Vaig realitzar una entrevista al coordinador d'aquesta entitat, Joan Aragonès.

Concloent el treball de recerca vaig aconseguir que el dia 21 de desembre de 2012, la Regidora de Benestar Social de l'Ajuntament de Reus, Montserrat Vilella, em concedís una entrevista.

Per completar aquesta recerca he elaborat un vídeo amb reflexions i opinions de persones relacionades amb l'ajuda humana a Reus.

Una dificultat que em vaig trobar a l'hora de realitzar el treball, va ser haver d'anar al departament de Serveis Socials de Reus durant quasi tot el mes d'agost per intentar recopilar la major quantitat d'informació possible, perquè no era permès treure els llibres de les memòries anuals fora del recinte anteriorment mencionat. Ubicada en un despatx, que molt amablement em varen assignar, vaig sintetitzar les memòries des del 2006 fins al 2011.

Finalment, m'agradaria fer un agraïment a la meva tutora de recerca, Olga Cubells, per les hores que

m'ha dedicat i per ajudar-me a resoldre tots els dubtes que he tingut, a més d'orientar-me el treball de la millor manera possible.

També agraeixo a les persones que amb molt bona voluntat m'han donat tota la informació que podien aportar no només amb paper sinó sobretot amb qualitat humana. En especial destacaré les responsables del Centre Pastoral d'Acollida al Pres i al Necessitat, Paquita Sans i Pilar Carreras, el voluntari Germà de la Salle Enrique Polo, el president del Banc dels Aliments de les Comarques de Tarragona (BACT)², Eusebio Alonso, la voluntària del Banc dels Aliments de la comarca de Tarragona, Glòria Alegre, la tècnica de gestió del pla local d'inclusió social de l'Ajuntament de Reus, Isabel Simón, la regidora de Benestar Social, Montserrat Vilella, el director de la Casa Familiar de Déu de Misericòrdia, el Germà Manuel, Franciscà de Creu Blanca, la treballadora social Jordina Sirolla, la coordinadora del menjador social de Càritas, senyora Rosa Mondejo, les voluntàries i voluntaris del menjador social de Càritas Pilar Angullo, Anna Rosa Flores, vicepresident de Càritas a Reus, Joan Bayari les voluntàries Beatriz, Nuria i Rosa de Càritas Interparroquial de Reus a Crist Rei i el coordinador de la Creu Roja, Joan Aragonès.

Finalment, vull agrair sobretot i especialment a la meva mare, Rosa Maria Carbó Balañá, el constant suport en la realització d'aquest treball. Moltes gràcies a tots.

² Banc dels Aliments de les Comarques de Tarragona.

2. CONTEXT SOCIAL I ECONÒMIC MUNDIAL EN EL PERÍODE 2008-2012³

"Existeixen símptomes que s'està gestant un tsunami encara que la superfície de l'economia està calmada"

ANÒNIM (2006)

El creixement global de l'economia mundial entre 2004 i 2007 va ser molt important, les xifres eren increïblement positives. Es deduïa que l'economia anava estupendament i en un principi el que semblava un problema, se situava només en una part del sector financer dels Estats Units.

Els dos pilars bàsics de l'economia que han representat un model de creixement han estat el dòlar, com a moneda de referència d'intercanvi i de reserva del món, i el petroli, com a energia barata⁴.

Però a partir del 2007 el dòlar baixa de valor i es perd confiança amb els Estats Units com a líder mundial, puja el petroli, també augmenta progressivament la renda de Xina i tota la regió asiàtica i com a conseqüència va baixant la d'Estats Units i Europa.

Concretament, a Espanya, l'economia creix més que la mitjana europea a causa de tres factors⁵:

1. Transferències de recursos de la Unió Europea en quantitats més grans de la que li correspondria en proporció a la població territori.

2. Augment de la immigració, que fa créixer el consum i la producció.

3. El "boom" de la construcció, immobles i serveis.

A poc a poc, la posició financera de les famílies es va deteriorant i les hipoteques les van "ofegant". Comença l'endeutament, baixa el consum i l'activitat empresarial. Som al 2008, l'efecte de riquesa s'està desinflant i ja afecta l'economia real familiar.

La situació del sistema financer bancari espanyol és molt greu i junt amb la forta disminució generalitzada de l'activitat econòmica d'Estats Units, compresa bàsicament entre 2008 i 2011, la crisi és ja un fet evident en la societat actual europea.

Després d'un període de gran creixement econòmic i de molta generació de treball, la població laboral ha sofert un canvi molt dur. Les taxes d'atur han anat pujant des del 2008 fins a l'actualitat. La majoria dels aturats no tornen a trobar una altra feina i alguns d'ells estan molt endeutats. Des d'aquest punt de vista s'arriba a pensar que és molt natural que marxin els immigrants i si pot ser, als seus països d'origen. Fins i tot es parla del tancament de fronteres. Per altra banda, la disminució creixent

³ Aquest apartat s'inicia i es clou amb dues citacions, extretes del llibre POAL MARCET, José, ¡Llegó la crisis! Una visión socioeconómica y financiera de la <<crisis>> 2008-2012, Granica, Barcelona, 2009, p.141[consulta: 17 de setembre de 2012]

⁴ Aquesta informació és extreta de la pàg. Web <<http://www.thedialogue.org>> [consulta: 20 de setembre de 2012]

⁵ Aquesta informació ha estat extreta de la pàgina web: <<http://www.realinstitutoelcano.org>> [consulta: 20 de setembre de 2012].

de la demanda laboral augmenta la possibilitat de treballs molt precaris i irregulars.

Durant la crisi econòmica augmenta la incidència i la intensitat de la pobresa. El govern adopta mesures d'austeritat que afecten cada cop més la població i en especial els més pobres però no té un programa de protecció social adient per a moments de crisi.

Aquest difícil context de recessió econòmica que estem vivint actualment està marcant la població immigrant, la població autòctona, el mercat de treball i les polítiques socials.

"Tot ha passat abans, però com que ningú escolta, hem de recular i començar de nou"
ANDRÉ GIDE

3. AJUDA HUMANA A REUS: LA NOSTRA REALITAT

3.1 LA CRISI ECONÒMICA

La crisi econòmica ha provocat una davallada de la demanda laboral i un augment de l'atur que ens va conduint cap a unes dificultats econòmiques greus. S'intentarà explicar aquest apartat descartant els tecnicismes d'economia i utilitzant paraules del llenguatge habitual, així com exemples senzills, entenedors i molt reals, perquè crec necessari per aquest treball de recerca que quedi clar d'on prové l'augment considerable de persones pobres a la nostra ciutat i l'augment d'un perfil humà de necessitat. Em refereixo a aquella persona que en cap moment es pensava acabar en una cua demanat roba o menjant en un menjador social.

3.1.1 Crisi

La crisi com a acceptació referent a economia és una pertorbació de l'activitat econòmica per raons inherents al seu funcionament⁶. Una crisi econòmica, fa referència a un període d'escassetat en la producció, comercialització i consum de productes i serveis. L'economia és cíclica, és a dir, combina etapes d'expansió amb fases de contracció. Aquestes fluctuacions successives es coneixen com cicle econòmic⁷.

3.1.2 Economia

L'economia és la ciència que intenta administrar els recursos que dona la natura per transformar-los i

després d'aquesta transformació obtenir béns i serveis que serveixin per satisfer les necessitats humanes bàsiques⁸.

3.1.3 Com va arribar la crisi?

A causa del creixement de l'especulació⁹, operació efectuada en previsió d'una modificació en l'estructura de preus per tal d'obtenir uns guanys extraordinaris, sorgeix la figura de l'especulador, personatge que compra o ven aprofitant-se d'una fluctuació en el preu i fent operacions aleatòries. Es compra un pis per un preu i al cap d'un any es ven pel doble¹⁰. La compra del pis no era per habitatge habitual sinó per fer pujar el preu i negociar. Es va especular molt, amb pisos i amb accions d'empreses a borsa.

Les accions anaven pujant i cada dia valien més.

La gent comprava coses no pel que valien sinó pel que esperaven que valgessin el dia de demà i feien pujar artificialment els preus. Això s'anomena "bombolla immobiliària". Els preus dels pisos i de les accions van pujar tant que va arribar un moment que la bombolla va explotar. S'havien negociat hipoteques per habitatges de valor doblat al preu real de l'habitatge. Va començar a haver-hi molts casos de gent que no podien tornar els diners que el banc els havia deixat com a crèdit. Davant de la davallada d'activitat econòmica, sorgeix la crisi. I si hi ha crisi, s'acomiada la gent.

⁶ DD.AA.: Diccionari manual de la llengua catalana, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2006, p. 502

⁷ Aquesta informació es extreta de la pàgina web: <<http://definicion.de/crisis-economica/>> [consulta: 6 de desembre de 2012]

⁸ OLIVERES, Arcadi: Això no funciona, Capellades, Proteus, 2012, p.10. [consulta: 17 de setembre de 2012]

⁹ Definició extreta DD.AA.: Diccionari manual de la llengua catalana, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2006, p. 502.

¹⁰ Dades aconseguides de la pàgina web: <<http://www.activa.com/magazine/guias-practicas/causas-y-evolucion-de-la-crisis-financiera>> [consulta: 22 de setembre de 2012]

3.1.4 De qui és culpa que hi hagi crisi?

La crisi segons Arcadi Oliveres és culpa dels bancs¹¹, que volien fer negoci donant més crèdit del necessari en quasi cada gestió. Però també és culpa dels especuladors, tal com ja s'ha explicat a l'apartat anterior. Aquestes circumstàncies han passat i estan passant a la nostra ciutat, Reus.

3.1.5 Crisi, atur i pobresa

En la Cimera de Lisboa¹² de l'any 2000, la Unió Europea va adoptar per primera vegada un programa específic de lluita contra la pobresa i l'exclusió social. Es varen establir uns indicadors socials per mesurar la pobresa. Es considera pobre el que té una renda inferior al 60% de la mitjana.

A Catalunya, el 2008 ja es deixa notar la crisi, primer de la construcció amb un 9% d'aturats; el 2009 salta al 16% i, finalment, 2010 ja s'apropa al 18%. A finals del 2010, les persones declarades oficialment en situació d'atur eren unes 571.000. En els anys 2007/2010 el nombre d'aturats de Catalunya ha augmentat un 200%, és a dir, s'ha triplicat, situant-se actualment en un 18% de la població activa.

3.2 ENTITATS O CENTRES D'AJUDA A REUS

Les entitats o centres d'ajuda a Reus són molt diversos. Alguns pertanyen a l'administració, altres són col·lectius sense ànim de lucre que ajuden de manera totalment desinteressada les persones que es troben en situació de pobresa. Per realitzar aquest

estudi n'he visitat les següents: Els Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus, El Banc dels Aliments, Càritas de Reus, Centre Pastoral d'Acol·lida al Pres i al Necessitat de Reus i la Creu Roja.

3.2.1 Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus

3.2.1.1 Introducció

Les oficines dels Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus són la finestra d'entrada dels ciutadans a l'atenció primària i també als diversos programes i serveis adreçats a millorar les condicions de vida, reduir les desigualtats i augmentar l'autonomia de les persones¹³.

L'Àrea de Benestar Social de l'Ajuntament de Reus ha de garantir que totes les persones que viuen a la nostra ciutat, tinguin cobertes les necessitats bàsiques i puguin viure amb dignitat.

Perquè això sigui possible, l'Ajuntament compta amb una sèrie de recursos humans i materials adreçats a aquesta finalitat, que cal complementar amb els recursos de la mateixa societat.

D'una banda, la implicació de les persones que es troben en situació de dificultat, i, de l'altra, la col·laboració de les entitats i associacions que treballen en aquest mateix àmbit. Conjuntament, s'intenta formar una xarxa social que permeti arribar a tothom que ho necessiti.

La realitat social i demogràfica de la ciutat ha anat canviant en els darrers anys. L'arribada de nova ciutadania ha anat modificant l'entorn social de la

¹¹ OLIVERES, Arcadi: Això no funciona, Capellades, Proteus, 2012, p.10.

¹² Informació extreta de la pàgina web: <<http://bancdelsalimentsdecatalunya.blogspot.com.es/search/label/pobresa>> [consulta: 3 de desembre de 2012].

¹³ Aquesta informació ha estat extreta de la pàgina web: <<http://www.reus.cat/serveis>> [consulta: 23 d'agost de 2012]

ciutat i, atesos aquests canvis, l'Ajuntament ha anat desenvolupant polítiques i actuacions municipals per tal de promoure la integració de les persones d'origen estranger, la cohesió social i la convivència a la ciutat. Aquesta nova diversitat planteja noves necessitats pel conjunt de la ciutadania.

3.2.1.2 Objectius¹⁴

Els objectius dels Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus són millorar la convivència de la ciutadania, treballar per una ciutat cohesionada, augmentar el benestar de les persones, atendre en especial les persones que estan en situacions de vulnerabilitat social, treballar de manera coordinada entre les diferents entitats que comparteixen objectius, impulsar la col·laboració del treball en xarxa entre les diferents regidories, institucions i entitats de la ciutat.

3.2.1.3 Desenvolupament

Els Serveis Socials Municipals de Reus basen la seva actuació en una atenció individualitzada o familiar i en una atenció comunitària a partir d'uns projectes.

3.2.1.3.1 Atencions individualitzades i familiars

Estan representades de dues maneres¹⁵; per distric-

tes en relació a la població total i per àmbits.

Atenció per districtes:

Els Serveis Socials de Reus són oberts a tots els ciutadans i per garantir-ne l'accés tenen les seves oficines distribuïdes entre cinc districtes de la ciutat. Des d'aquestes oficines, anomenades EBAS (Serveis bàsics d'atenció social), que estan instal·lades majoritàriament als centres cívics, es fa la primera acollida en tots els casos i també atenció continuada en la major part d'elles. Les EBAS són la porta d'entrada al sistema públic de serveis socials. En cada districte hi ha un centre cívic, però en el districte IV n'hi ha dos.

El districte I és l'anomenat Nucli Antic, el districte II Ponent, III Mestral, IV Roser-Sant Josep Obrer i el districte V el Migjorn. Totes aquelles persones que no estan empadronades o que estan de pas i per tant no pertanyen a cap districte s'atenen a la Seu Central, situada al carrer Sant Joan.

A la taula següent es presenta l'evolució, des de 2006 fins a 2011, de les persones ateses per districtes pels Serveis Socials:

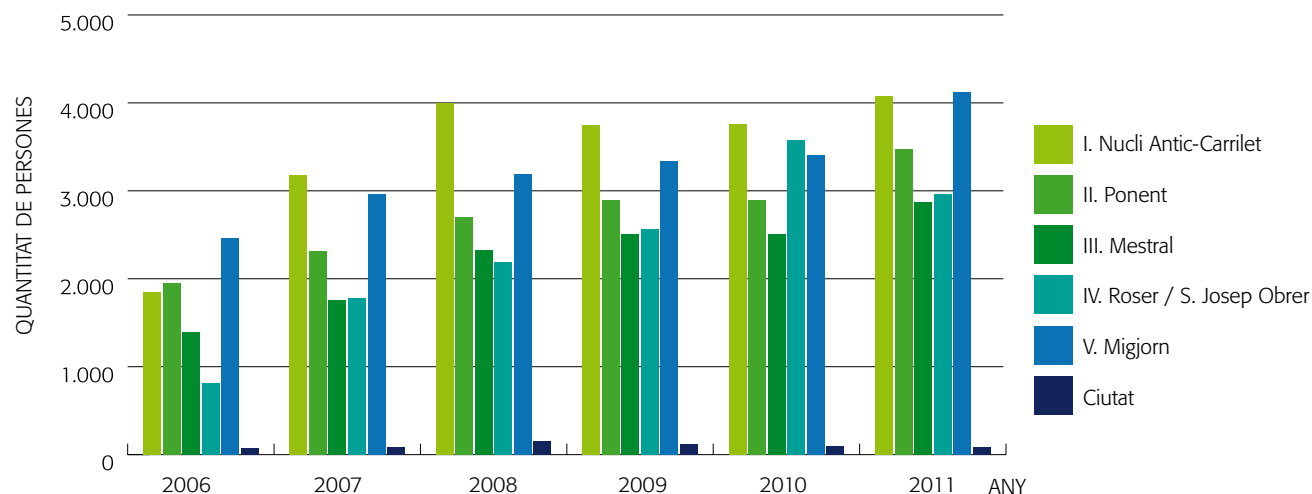
	I. Nucli Antic Carrilet	%	II. Ponent	%	III. Mestral	%	IV. Roser / S. Josep Obrer	%	V. Migjorn	%	Ciutat
2006	1.849	18,34	1.951	19,35	1.396	13,85	808	8,01	2.458	24,38	70
2007	3.174	14,89	2.310	10,05	1.755	7,63	1.778	12,46	2.960	12,18	86
2008	3.399	15,28	2.705	11,38	2.324	9,92	2.184	14,76	3.186	12,64	154
2009	3.752	17,29	2.890	12,17	2.503	10,77	2.561	17,23	3.333	13,07	123
2010	3.756	17,80	2.891	12,27	2.509	10,87	2.576	17,31	3.401	13,46	99
2011	4.077	19,37	3.472	14,83	2.873	12,47	2.966	19,83	4.123	16,19	82

TAULA 1: L'evolució des de 2006 fins a 2011 de les persones ateses per districtes en relació a la població total

¹⁴ Els objectius han estat extrets de la pàgina web: <http://www.reus.cat/serveis> [consulta: 23 d'agost de 2012].

¹⁵ Informació extreta de les memòries del 2006 fins al 2011 del Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus, consultades per l'atura d'aquesta recerca, dia 22 d'agost de 2012

¹⁶ FONT: Elaboració pròpia a partir de les memòries consultades durant l'agost als Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus.

GRÀFIC 1: Evolució des de 2006 fins al 2011 de les persones ateses per districtes ¹⁷.

Atenció per àmbits:

Es classifiquen per atencions a l'adult, a la família, a la joventut i a la vellesa. Cal fer constar que les persones ateses per més d'un àmbit estan incloses a l'apartat de la família.

En l'àmbit de l'adult, els serveis socials presten atenció professional i especialitzada davant situacions personals, també atenció psicològica i/o terapèutica per tal d'oferir suport professional per una millor realització personal. A més a més assessorament jurídic sobre temes legals que comportin una discriminació per raó de gènere.

En l'àmbit de la família, els serveis socials vetllen per donar suport, protecció, assessorament, informació

a les famílies en situació conflictiva, de pobresa. I si és necessari mediació entre els seus membres.

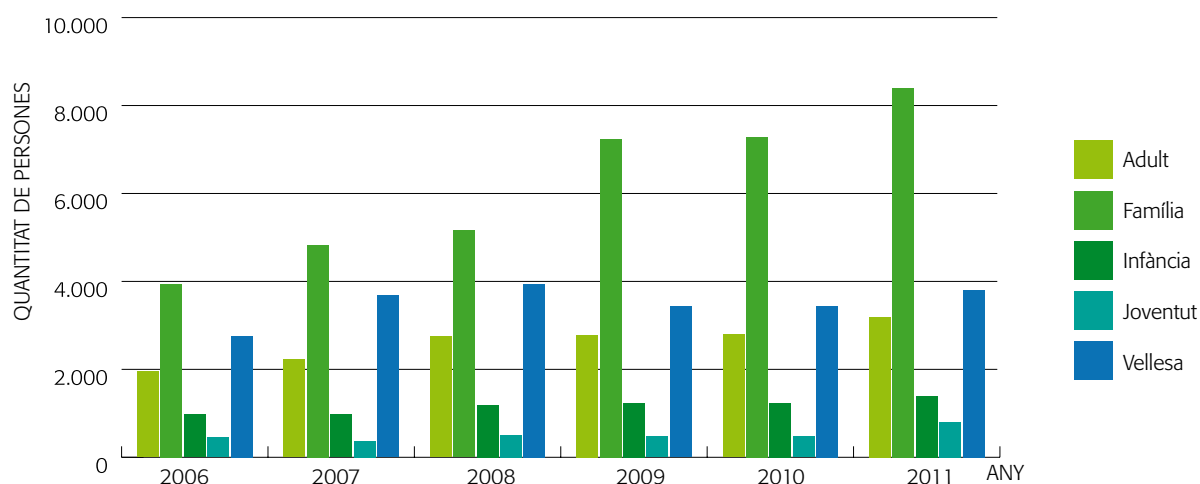
En l'àmbit de la joventut, els serveis socials promouen les accions de suport a persones joves amb dificultats socials.

En l'àmbit de la vellesa, els serveis socials cobreixen les necessitats de les persones grans causades per determinades situacions econòmiques, socials, familiars o de salut. Es vol assegurar, d'aquesta manera, l'assistència primària, el lleure i la promoció personal.

A continuació es presenta una taula amb l'evolució, des de 2006 fins al 2011, de les persones ateses per àmbits pels Serveis Socials i immediatament després les dades organitzades en un gràfic.

¹⁷ FONT: Idem.

	Adult	%	Família	%	Infància	%	Joventut	%	Vellesa	%
2006	1.954	19,38	3.941	39,09	973	9,65	450	4,46	2.765	27,42
2007	2.220	18,40	4.823	39,98	977	8,10	364	3,02	3.679	30,50
2008	2.751	19,72	5.162	39,87	1.191	8,54	512	3,67	3.936	28,21
2009	2.781	18,34	7.243	47,77	1.237	8,16	476	3,14	3.425	22,59
2010	2.790	18,32	7.288	47,85	1.241	8,15	477	3,13	3.436	22,56
2011	3.192	18,14	8.398	47,73	1.397	7,94	803	4,56	3.803	21,62

TAULA 2: Evolució de 2006-2011 de les persones ateses per àmbits¹⁸.GRÀFIC 2: Evolució des de 2006 fins al 2011 de les persones ateses per àmbits¹⁹.

¹⁸ FONT: Elaboració pròpia a partir de les memòries consultades durant l'agost als Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus

¹⁹ FONT: Elaboració pròpia a partir de les memòries consultades durant l'agost als Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus

²⁰ Totes aquestes persones formen part d'un districte i un àmbit, nombrats anteriorment

²¹ Les definicions corresponents a les actuacions específiques són extretes de l'entrevista realitzada a la senyora Isabel Simon, tècnica de gestió del pla d'inclusió social de l'Ajuntament de Reus. L'entrevista va ser realitzada, el dia 26 d'agost de 2012.

²² Aquest programa, a causa de la manca de feina desapareix a partir del 2009.

²³ El 2009 sorgeix aquest nou programa a causa de l'aparició de la llei d'estrangeria.

²⁴ Aquest programa, a partir de 2009 s'elimina, i totes les persones que pertanyen aquest grup s'inclouen a l'apartat de dependència o atenció domiciliària

²⁵ Al 2007 s'aprova la llei de la dependència, per aquest motiu apareix un programa específic.

Actuacions individuals i familiars específiques²⁰:

Totes aquestes persones, ateses per districtes i a la vegada per àmbits, de forma individual i familiar, són ajudades mitjançant diverses actuacions específiques²¹: els programa d'inserció laboral²², programa d'atenció domiciliària, arrelaments socials²³, OAV, SIAD, PIRMI, programa d'atenció a la gent gran més de 80 anys²⁴, dependència²⁵ i el programa d'absentisme.

El Programa d'Inserció Laboral consta de cursos per ajudar i acompanyar generalment joves amb especials dificultats per accedir al món laboral i en la recerca de feina.

Els serveis bàsics d'aquesta d'atenció domiciliària són quatre: servei d'ajuda a domicili, teleassistència, transport adaptat i GPS.

El servei a domicili es duu a terme per una empresa contractada per l'Ajuntament junt amb la Creu Roja,

cobreix les necessitats diàries bàsiques, com portar cada dia menjar fred a casa de bon matí perquè la persona destinatària se'l distribueixi en esmorzar, dinar i sopar. També es fa càrrec de la neteja o llevar els nens per anar a l'escola.

Garanteix diversos serveis d'ajuda a domicili a usuaris que corresponen a la següent tipologia: gent gran, persones amb discapacitats, persones amb problemes de salut mental i famílies amb risc social.

La teleassistència són serveis comunitaris destinats sobretot a la gent gran. Ofereix un aparell connectat a una central d'alarmes. Si ho necessiten pitgen un botó i es comuniquen amb la central, seguidament avisen un familiar i, si no, hi van ells. L'Ajuntament té un acord amb la Creu roja.

El transport adaptat està destinat a persones amb discapacitat física o psíquica.

El GPS és un model de teleassistència més actualitzat connectat per via satèl·lit.

Tots aquests serveis es paguen o no, segons la renda.

Les actuacions que fan referència als arrelaments socials ajuden a renovar permisos de residència, bàsicament pels immigrants, sinó estarien en situació il·legal, i tràmits per reagrupament familiar.

L' OAV és l' Oficina d'Atenció a la Víctima, té caràcter d'urgència, per persones amb diferents problemes relacionats amb maltractaments psíquics o físics, quasi sempre fan referència a dones i persones

grans. El responsable primer és la Guàrdia Urbana. S'ocupen de persones que pateixen amenaces, amb orde de protecció, maltractaments, violència juvenil, agressions sexuals, intent autolític, donant informació, assessorament i acompanyament.

El SINASS²⁶ / SIAD (Servei d'Informació i Atenció a la Dona) és un servei que no té caràcter d'urgència, continuat i intensiu per a persones maltractades, atorgant allotjament alternatiu a dones i fills. Abans era tancat a les dones però cada vegada està més adreçat a la família. Dóna un suport psicològic a les víctimes de la violència familiar.

El PIRMI (Programa Interdepartamental de la Renda Mínima d'Inserció) és un programa de la Generalitat de Catalunya basat en una prestació bàsica econòmica per persones amb renda mínima d'inserció i sense recursos econòmics.

El Programa d'atenció a la gent gran, de més de 80 anys, consistia en un seguiment de gent gran que viu sola, sense suport familiar. Actualment aquest programa ja no està vigent.

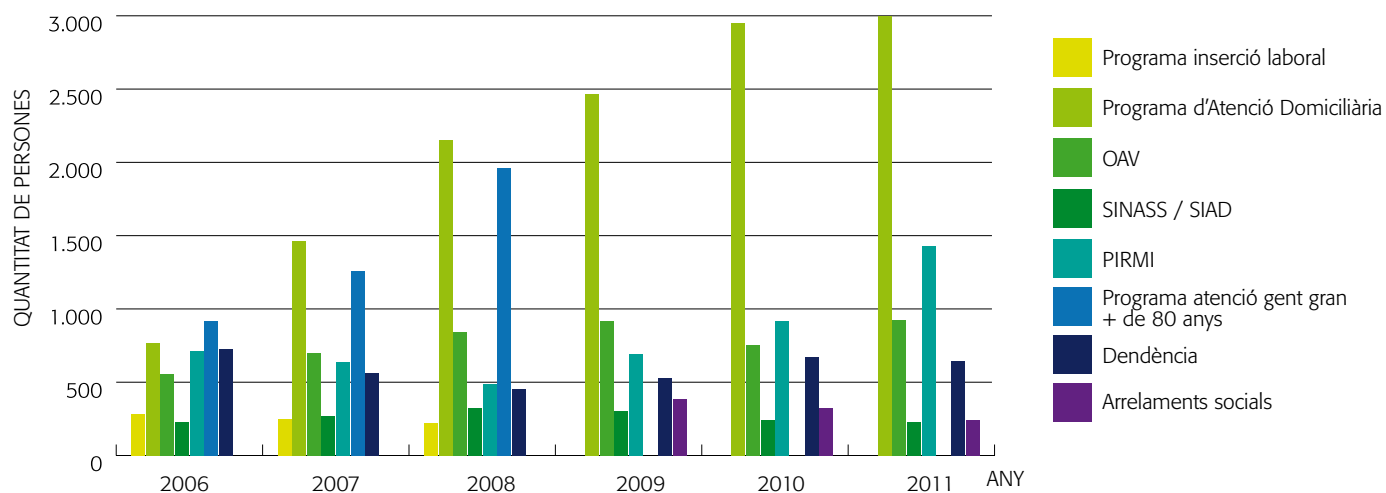
La Dependència són actuacions per a persones amb manca d'autonomia. Se'ls ofereix prestacions econòmiques, residències, centres de dia i ajudes a domicili.

El Programa d'absentisme és un seguiment acurat de les faltes d'assistència del menors en els centres educatius. També cal un control a les seves famílies, per tal de reconduir les diferents situacions.

²⁶ En el 2008 els Serveis Socials canvien la nomenclatura del programa del Servei d'Informació i Assessorament a la dona.

	Programa inserció Laboral	%	Programa d'Atenció Domiciliària	%	OAV	%	SINASS/SIAD (2006-2011) (2008-2011)	%	PIRMI	%
2006	286	6,81	769	18,31	559	13,31	229	5,45	711	16,93
2007	251	4,60	1.461	26,79	696	12,76	269	4,93	637	11,68
2008	223	3,20	2.154	30,88	843	12,09	323	4,63	490	7,03
2009			2.466	39,85	921	14,88	301	4,86	692	11,18
2010			2.953	41,60	751	10,58	240	3,38	917	12,92
2011			3.000	36,27	925	11,18	226	2,73	1.427	17,25

	Programa atenció gent gran + de 80 anys	%	Programa absentisme	%	Dependència	%	Arrelaments socials	%
2006	917	21,83	729	17,36				
2007	1.257	23,05	561	10,29	321	5,89		
2008	1.960	28,10	456	6,54	526	7,54		
2009			526	8,50	899	14,53	383	6,19
2010			674	10,90	1.142	16,09	321	4,52
2011			644	7,79	1.810	21,88	240	2,90

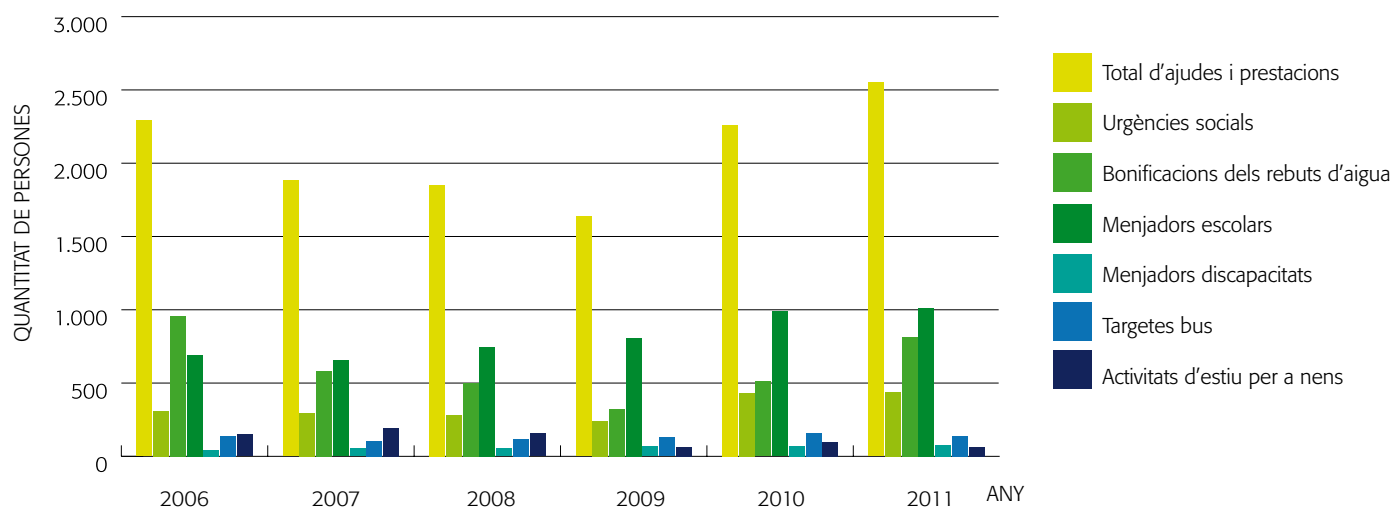
TAULA 3: Evolució des del 2006 fins al 2011 per atencions individualitzades i familiars²⁷.²⁷ TAULA 3: *Idem*.²⁸ FONT: *Idem*.

Ajuts i prestacions:

Els ajuts i prestacions són actuacions concretes i puntuals. S'agrupen en cinc apartats: les ajudes d'urgència social, que consisteixen a donar prestacions econòmiques per pagar un rebut d'electricitat, medicines, rebut del gas, de lloguer..., una altra ajuda és donar una prestació econòmica per

pagar un rebut d'aigua, oferir beques per menjadors escolars i altres, per menjadors destinats a discapacitats, brindar targetes per utilitzar l'autobús de manera gratuïta. Per aconseguir aquests ajuts és necessari la justificació de l'assistent social. Els Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus, també gestionen les subvencions d'activitats d'estiu per a nens.

	TOTAL	Urgències socials	%	Bonificacions dels rebuts d'aigua	%	Menjadors escolars	%	Menjadors discapacitats	%	Targetes bus	%	Activitats d'estiu per a nens	%
2006	2.291	311	13,57	959	41,86	691	30,16	42	1,83	140	6,11	148	6,46
2007	1.882	296	17,73	581	30,87	654	34,75	54	2,87	104	5,53	193	10,26
2008	1.852	280	15,12	499	26,94	747	40,33	54	2,99	117	6,32	155	8,37
2009	1.636	243	4,85	321	19,62	809	49,45	68	4,16	129	7,89	66	4,03
2010	2.259	432	19,12	511	22,62	988	43,74	70	3,10	161	7,13	97	4,29
2011	2.550	441	17,29	816	32	1.011	39,65	79	3,10	139	5,45	64	2,51

TAULA 4: Evolució des del 2006 fins al 2011 de les Ajudes i Prestacions²⁹.

²⁹ FONT: Elaboració pròpia, a partir de les memòries consultades durant l'agost als Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus.

³⁰ FONT: *Idem*.

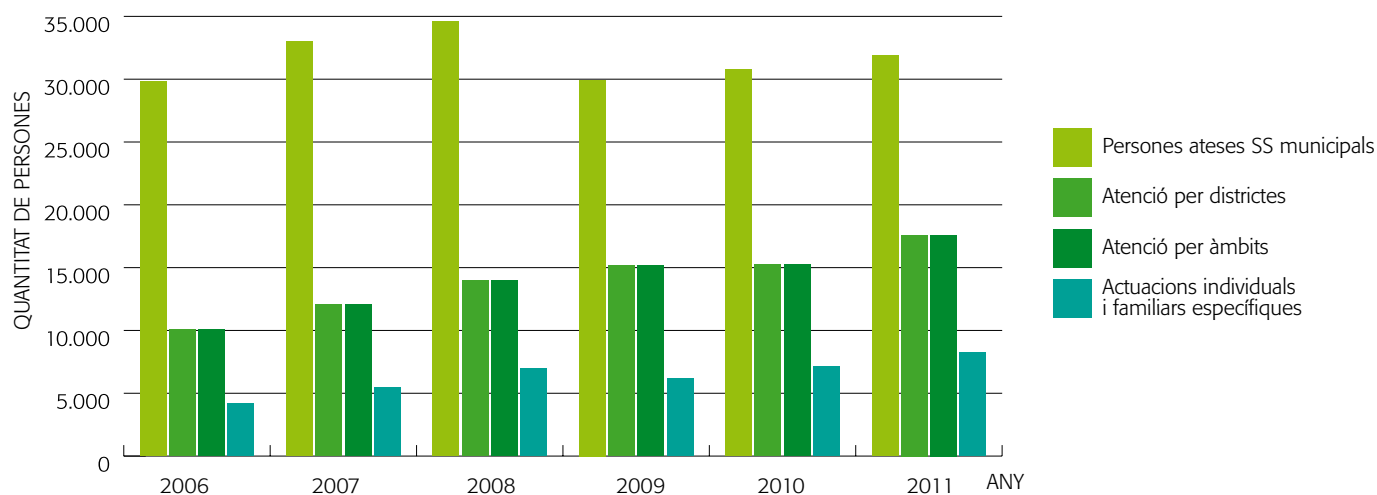
GRÀFIC 4: Evolució des de 2006 fins al 2011 de les ajudes i prestacions³⁰.

Les dades analitzades anteriorment, des del 2006 fins el 2011, fan referència a l'atenció individualitzada i familiar. Es pot observar que a partir del 2008 incrementa el nombre d'atencions per part dels serveis socials. A partir del 2009, com a con-

seqüència del canvi econòmic, els serveis socials han de limitar el total de persones ateses, ja que hi ha un increment de demanda i menys pressupost econòmic per ajudar-les, tal com reflecteix la taula i el gràfic següent:

	Persones ateses SS municipals	Percentatge de Població atesa	Atenció per districtes	Atenció per àmbits	Actuacions individuals i familiars específiques
2006	29.823 (104.056)	28,66 ³¹	10.083	10.083	4.200
2007	32.973 (105.893)	31,11	12.063	12.063	5.453
2008	34.565 (109.469)	31,58	13.952	13.952	6.975
2009	29.931 (109.047)	20,28	15.162	15.162	6.188
2010	30.738 (107.886)	20,72	15.232	15.232	7.098
2011	31.903 (107.992)	22,44	17.593	17.593	8.272

TAULA 5: Evolució de les dades sobre les actuacions realitzades des del 2006 al 2011³².

³¹ Percentatge de població atesa respecte la població total de la ciutat de Reus

³² FONT: Elaboració pròpia, a partir de les memòries consultades durant l'agost als Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus.

³³ FONT: Elaboració pròpia, a partir de les memòries consultades durant l'agost als Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus.

GRÀFIC 5: Evolució des de 2006 fins al 2011 de les actuacions realitzades³³.

3.2.1.3.2 Atenció comunitària a partir d'uns projectes³⁴

Els Serveis Socials elaboren uns projectes concrets segons les peticions i necessites bàsiques dels ciutadans. Treballen en vuit àmbits: infància, adolescència i família, joventut, adult, immigració, gent gran, convivència, voluntariat i altres.

En l'àmbit de la infància³⁵, adolescència i família els projectes es basen en la millora de la qualitat de vida dels infants i joves de les seves pròpies famílies, potenciar el desenvolupament integral dels infants de la ciutat, implicar els joves en les actuacions que hi tenen lloc i facilitar el seu accés al mercat laboral en el cas dels col·lectius que es troben o es poden trobar en situació d'exclusió social. A més prevenen les situacions en què es puguin produir desavantatges socials. Formen adolescents i joves que puguin esdevenir referents per als nouvinguts, per tal d'afavorir l'aproximació entre cultures i actituds positives en situacions conflictives.

En l'àmbit dels joves³⁶ proposen accions esportives dirigides a fer prevenció i intervenció a fi de potenciar la integració tot donant eines de desenvolupament i comportament.

En l'àmbit de l'adult³⁷ els faciliten la inserció laboral a col·lectius. Actuen els serveis socials per a prevenir i intervenir davant de problemes socials, psicològics, legals i laborals adequadament i donen suport a què es possibiliti la plena capacitat i integració de les persones que han patit violència. Es potencia la

participació i també d'integració a l'entorn. S'atén a la reinserció de toxicòmans.

En l'àmbit dels immigrants³⁸ es facilita l'intercanvi cultural i la informació dels drets i deures com a ciutadans, també assolir nocions bàsiques de d'idioma necessàries per la vida diària.

En l'àmbit de la gent gran³⁹ el servei social s'adreça a totes les persones majors de 65 anys de la ciutat i s'encamina a mantenir la seva qualitat de vida, atenent les necessitats bàsiques d'acord amb la seva situació.

En l'àmbit de la convivència⁴⁰ es treballa sobre l'entorn, en coordinació amb les Entitats i els grups que participen en aquest projecte, per tal de produir canvis que millorin la qualitat de vida dels individus i famílies que comparteixen aquest mateix territori. També es potencia la participació i integració a l'entorn.

En l'àmbit del voluntariat⁴¹ es vol captar i mantenir voluntaris, a partir de promoure valors socials. També es vol facilitar les relacions solidàries d'ajuda mútua. I fomentar les relacions intergeneracionals.

I en l'últim àmbit d'altres, s'elabora un programa per a l'impuls a l'ordenació de la promoció de l'autonomia personal i l'atenció de les persones amb dependència (PRODEP), també disposen d'un pla d'inclusió social.

³⁴ Classificació dels serveis socials segons les atencions comunitàries, anomenades a la p. 10

³⁵ Dades aconseguides per mitjà d'entrevistes a la senyora Isabel Simón [consulta: 7 d'agost de 2012]

³⁶ La Informació és extreta de les memòries del 2007-2008 del Departament de Serveis Socials, p.15 [consulta: 7 d'agost de 2012]

³⁷ Aquesta informació ha estat extreta de la pàgina web: <<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/menuitem>> [consulta: 10 de novembre del 2012].

³⁸ Aquesta informació és basada en la informació de les memòries del 2007, p.15 i les memòries del 2010, p. 20, del Departament de Serveis Socials [consulta: 7 d'agost de 2012]

³⁹ Aquesta informació també s'ha extret de les memòries del 2007, p.15

⁴⁰ Les persones que participen en l'àmbit de la convivència són els que integren les Entitats dels diferents barris i la població en general dels mateixos barris.

⁴¹ Els objectius dels serveis socials d'aquest grup són extrets de les preguntes fetes a la senyora Isabel Simó.

3.2.1.4 El meu testimoni

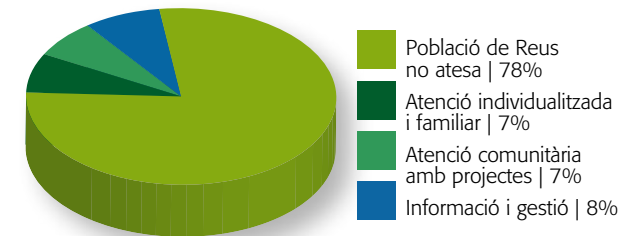
Durant el període que vaig estar al departament de Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus⁴², no vaig poder observar directament perfils humans, perquè la llei de protecció de dades no permet posar-me en contacte amb cap persona que hagi acudit a aquest departament ni facilitar-me la seva identitat.

He decidit elaborar aquesta part pràctica realitzant un resum i unes gràfiques de les actuacions portades a terme pels diferents serveis i professionals adscrits a la Regidoria de Serveis Socials del nostre municipi durant el període 2006-2011⁴³. La informació del contingut i les dades corresponents l'he extret de les memòries dels Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus. Durant el mes d'agost em van deixar accedir a aquesta informació interna, però no em van permetre treure-la del despatx que m'havien assignat.

Aquest gràfics mostren que del total de població que pertany al municipi de Reus, existeix un alt percentatge de persones ajudades pels serveis socials durant el període anteriorment mencionat.

En el primer gràfic s'observa com el 22% de la població de Reus és atesa pels Serveis Socials de l'Ajuntament. D'aquest total de persones un 7% són derivades a atencions individuals i familiars, l'altre 7% a atencions comunitàries a partir de projectes i el 8% és de persones que han estat informades i gestionades pels Serveis Socials de Reus.

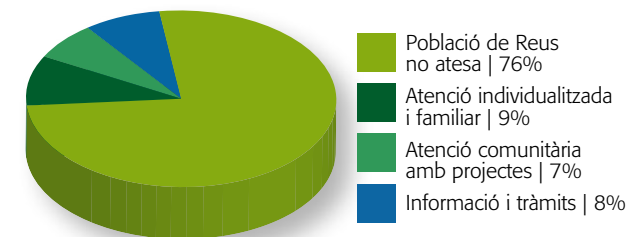
Les persones no ateses pels serveis socials en el 2006 són un 78% del total de població de Reus.

GRÀFIC 6: Persones ateses als serveis socials municipals l'any 2006⁴⁴.

En el gràfic 7, es pot observar com a l'any 2007 les atencions individualitzades i familiars que presten els Serveis Socials de Reus han incrementat un 2% més, que el darrer any. Les Atencions comunitàries van continuar amb el mateix percentatge (7%) i les prestacions d'informació i gestió que serveix els Serveis Socials de Reus també van seguir iguals, amb un 8%.

En aquest cas el total de persones no ateses ha disminuït, respecte l'any anterior amb un 76%, fet que indica que comença a augmentar les persones que necessiten atencions a causa de la seva pobresa.

GRÀFIC 7: Persones ateses als serveis socials municipals l'any 2007⁴⁵.

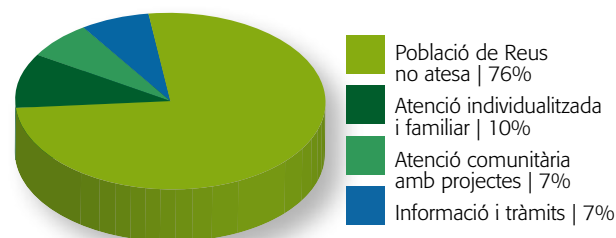
⁴² La majoria de dies del mes d'agost del 2012.

⁴³ És impossible donar les dades del 2012 dels serveis socials, perquè la memòria no estarà finalitzada fins al gener-febrer del 2013.

⁴⁴ FONT: Elaboració pròpia durant el mes d'agost en els serveis socials de l'ajuntament de Reus.

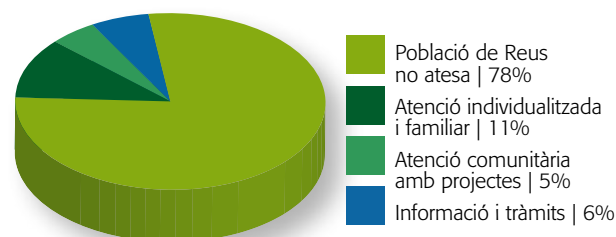
⁴⁵ FONT: *Idem*.

En el gràfic de les persones ateses pels Serveis Socials del 2008 es continua observant el creixement d'un 1% en les atencions individualitzades i familiars (10%). La informació i gestió que presten els Serveis Socials disminueix un 1%, ja que es queda amb un 7% igual que les atencions comunitàries i amb projectes. La població no atesa a Reus pels Serveis Socials municipals segueix amb un 76%.

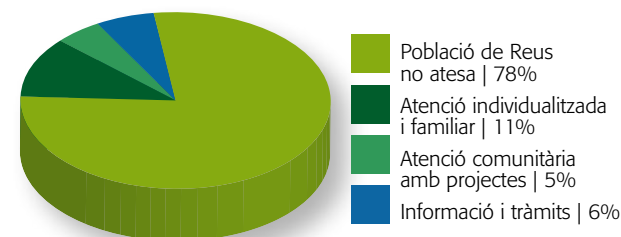
GRÀFIC 8: Persones ateses als serveis socials municipals l'any 2008⁴⁶.

A l'any 2009, totes les persones ateses individualment i familiarment pel Serveis Socials, en relació al 2008, van augmentar un 1% i les atencions comunitàries van disminuir un 2%. Les informacions i gestions realitzades pels Serveis Socials de Reus també van disminuir 1%. La població no atesa a Reus pels Serveis Socials va ser un 78% , per tant va créixer un 2% respecte l'any anterior.

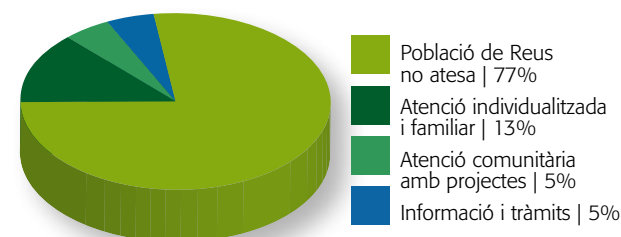
GRÀFIC 9: Persones ateses als serveis socials municipals l'any 2009⁴⁷.

Segons el que ens mostra el gràfic del 2010, del total de persones ateses pels Serveis Socials, es pot observar com es van produir molt poques variacions, tot i que l'any 2010 van prestar més atencions.

GRÀFIC 10: Persones ateses als serveis socials municipals l'any 2010⁴⁸.

A l'any 2011 existia un 13% d'atencions individualitzades i familiars, és a dir, es va produir un augment del 2% respecte l'any anterior i un elevat creixement del 5% en relació a l'any 2006, fets que ens mostren l'evolució de prestacions en l'àmbit d'atencions individuals i familiars dels Serveis Socials, tot i disposar de menys recursos econòmics. Les atencions comunitàries i amb projectes, les informacions i gestions dels Serveis Socials es van quedar amb el 5%. La població no atesa de Reus en comparació el passat any va disminuir un 1%.

GRÀFIC 11: Persones ateses als serveis socials municipals l'any 2011⁴⁹.

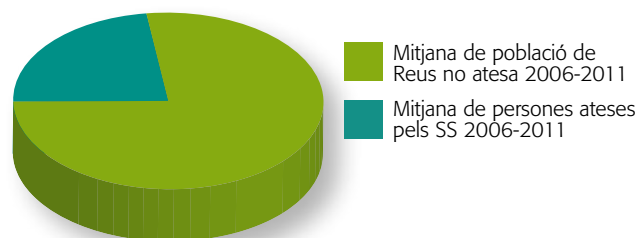
⁴⁶ FONT: Idem.

⁴⁷ FONT: Idem.

⁴⁸ FONT: Idem.

⁴⁹ FONT: Idem.

En aquest gràfic es pot observar, amb molta claredat, la realitat que es viu a Reus. Reflecteix un elevat percentatge del 23% del total de persones ateses només pels Serveis Socials des de l'any 2006 fins l'any 2011. També mostra la mitjana de població no atesa des del 2006 fins al 2011 a Reus pels Serveis Socials amb un 77%.

GRÀFIC 12: Mitjanes des de 2006 fins al 2011⁵⁰.

3.2.1.5 Entrevista a la senyora Isabel Simón tècnica de gestió del pla d'inclusió social de l'Ajuntament de Reus

Entrevistadora: Gemma Salvat Carbó

Entrevistada: Isabel Simó

Data: 8 de desembre de 2012

Lloc: Despatx de la tècnica de gestió del pla d'inclusió social de l'Ajuntament de Reus

He comprovat que el llindar de la pobresa ha anat augmentant a la nostra ciutat des de l'inici de la crisi. Què feu des dels Serveis Socials per combatre-la?

Portem a terme diferents programes, tot i la crisi s'ha intentat mantenir la partida, pel fet que hi ha més famílies que ho necessiten.

Ajudes com el menjador escolar, totes les bonificacions d'aigua per a les famílies nombroses (que són realitzades directament des de l'Ajuntament), les targetes d'autobús per a la gent gran i molts més serveis segons els recursos econòmics que tinguin. Ara, precisament ha començat un programa d'aliment fresc que es fa a través del Banc dels Aliments. Probablement l'atenció a les famílies haurà augmentat aquest 2012.

Amb quines entitats o associacions de Reus teniu una estreta col·laboració?

Tenim una estreta col·laboració amb totes aquelles entitats que participen en la xarxa d'aliments, com Càritas, Creu Roja, El Banc dels Aliments, la fundació mossèn Frederic Bara, Sant Vicenç de Paül, el Centre Pastoral d'Acollida al Pres i al Necessitat de Reus, dos esglésies evangèliques i una associació anomenada "Amistad i Raíces".

Podries dir-me alguna activitat de Càritas de Reus, La Creu Roja, El Banc dels Aliments i el Centre Pastoral del Pres i el Necessitat amb col·laboració amb l'Ajuntament?

Amb Càritas el menjador social, amb la Creu Roja menjar a domicili per a la gent gran, la teleassistència, transport adaptat i programes relacionats amb l'aliment.

I les altres entitats col·laboren amb l'Ajuntament a partir de la xarxa d'aliments.

⁵⁰ FONT: Idem.

FOTOGRAFIA.1 Isabel Simón González tècnica de gestió del pla d'inclusió social de l'Ajuntament de Reus i Gemma Salvat Carbó⁵².

Totes aquestes entitats comentades anteriorment, reben prestacions econòmiques de l'Ajuntament?

Amb algunes d'aquestes entitats existeixen subvencions i convenis amb l'Ajuntament. Per exemple, en el cas de Càritas reben subvencions de l'Ajuntament pel manteniment del menjador social (neteja, factures, lloguers...) I a més, en el cas de Càritas i Creu Roja, també reben el tant per cent de la renda dedicada a l'església dels contribuents que ho trien.

Per aquests motius, són entitats més potents en comparació amb entitats més petites com el Centre Pastoral d' Acol·lida al Pres i al Necessitat, que s'han d'autofinçar amb únicament donatius de particulars.

Des de l'Ajuntament vers aquestes entitats més petites, només els ajudem amb un suport tècnic, és a dir, trametem i derivem a les persones a aquestes entitats.

Les persones que accedeixen a aquestes entitats, han d'estar abans destinades pels Serveis Socials de Reus?

Sí, el primer pas per accedir a aquestes entitats ho examina la treballadora social, estudiant i analitzant la situació econòmica i social de cada persona que ho necessita i ho valora segons els recursos que té. Aquí és quan apareixen, aquelles persones que els hi fa vergonya demanar. Per això, en aquests mo-

ments comencen a aparèixer entitats que realitzen ajudes a domicili, ja que han detectat que moltes persones pateixen necessitat. Com per exemple l'entitat anomenada "confiança solidària"⁵¹.

Quin nou perfil humà de pobresa heu detectat des del Departament de Benestar Social?

Hem detectat moltes persones que estaven relacionades amb la feina de la construcció, que els hi permetia menjar, pagar el lloguer, l'electricitat, és a dir, serveis bàsics. Totes aquestes persones, ara, no tenen feina i a més a més no tenen una formació acadèmica qualificada. Sobretot la joventut, que fins i tot varen deixar els estudis per introduir-se al món laboral. Aquest fet provoca que en aquests moments tinguin més dificultats a l'hora d'introduir-se en el món del treball. A més s'ha d'afegir que molta de la població immigrant acostuma a ser analfabeta en la seva pròpia llengua, no tenen estudis. Un altre perfil són persones grans que han estat molt de temps a l'atur, i es troben que han perdut habilitats per accedir al treball.

Vols afegir algun comentari?

Ara estem en un temps que hem de reflexionar amb tot el que hem fet i estem fent. I entendre el concepte de crisi com a oportunitat per fer les coses més bé, és a dir, per no malgastar i sobretot aprendre de tots aquells projectes tan bonics que s'han construït, i que no els estem utilitzant. Un exemple, la fira de Reus.

⁵¹ A l'Annex 1 hi ha un article de premsa; FIG.14 sobre ciutadans de la part alta de l'Eixample que s'uneixen per ajudar els veïns de tota la vida que actualment tenen pocs recursos econòmics, pàgina 64 d'aquest treball de recerca.

⁵² FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

**BANC DELS ALIMENTS
COMARQUES DE TARRAGONA**
"FUNDACIÓ BENÈFICA"

3.2.2 El Banc dels Aliments de Reus

3.2.2.1 Introducció⁵³

És molt curiós saber l'origen dels Bancs dels Aliments. Durant els anys seixanta, John Van Hengel participa en una operació de recollida d'aliments, organitzada per una institució assistencial de la ciutat de Fènix (Arizona).

Una mare de nou fills li explica que ella podria alimentar-los aprofitant el que es llençava en un dia en un centre comercial i suggereix que altres famílies passin per aquesta experiència. Van Hengel desenvolupa la idea d'aquella senyora i organitza la recollida de tots aquests aliments dels centres comercials de la ciutat. Neix d'aquesta manera el primer Banc dels Aliments, el Saint Mary's Food Bank.

La idea es propaga per tots els Estats Units i amb la col·laboració de les indústries agroalimentàries i de les empreses de distribució formen el que s'anomena "segona collita". La donació d'excedents d'aquestes empreses i la seva contribució a la formació del voluntariat consolida l'expansió dels Bancs dels Aliments al país. L'any 1984, un canadenc obre a París el primer Banc Europeu. L'any 1987 comencen a funcionar els Bancs de Bèlgica i Barcelona.

Actualment a Espanya hi ha 52 Bancs dels Aliments, un per província.

Al 1998 es va crear La Federació Europea de Bancs dels Aliments amb seu a París. Una de les seves finalitats és aconseguir aliments del Fons Social de la Unió Europea.

Aquest mateix any, es va redactar la Carta internacional en la qual es defineixen les regles operatives pròpies d'aquestes institucions. Estimulats per l'exemple de Barcelona, s'obren Bancs dels Aliments a la resta de les províncies catalanes: Girona, Tarragona i Lleida.

Tots els Bancs dels Aliments pertanyen a la FESBAL, Federación Española de Bancos de Alimentos, i a través d'aquesta, a la Federació Europea de Bancs dels Aliments.

El Banc dels Aliments de les Comarques de Tarragona, BACT, es va fundar l'any 1995 i, està constituït com a Fundació Privada. Té la seva seu a Reus, però el seu àmbit d'actuació és per tota la província.

Està organitzat de forma molt similar a qualsevol empresa: direcció, departament de Comptabilitat, recerca d'aliments, lliurament d'aliments, magatzem i transport. Perquè tot això funcioni es compte amb la col·laboració de 25 voluntaris, quasi tots són majoritàriament persones jubilades.

El logotip dels Bancs dels Aliments⁵⁴ està compost per dos ocellets, en front d'una menjadora, tancats dins d'una rodona. En aquest logotip hi ha

⁵³ Informació extreta del tríptic del Banc dels Aliments [consulta: 22 d'octubre de 2012]

⁵⁴ Informació extreta de la pàgina web: <http://bancdelsalimentsdecatalunya.blogspot.com.es/2012/02/el-logotip-del-banc-dels-aliments-els.html> [consulta: 10 d'octubre de 2012].

dos ocells menjant engrunes, que va ser utilitzat per primera vegada en una gran campanya publicitària, donant sentit a l'eslògan.

3.2.2.2 Objectius⁵⁵

Els principals objectius del Banc dels Aliments de Reus és buscar empreses que estiguin disposades a donar aliments gratuïtament, siguin d'excedents o de les seves línies normals de fabricació, saber distribuir els donatius acceptats de particulars.

Fer col·lectes en supermercats, escoles, clubs esportius..., gestionar formes que permetin recollir lícita i gratuïtament aliments, repartir els aliments directament a les Institucions, no als particulars, sol·licitar subvencions i ajuts de diners amb els que mantenir l'estructura mínima del magatzem i oficines, llum, telèfon i principalment transport.

3.2.2.3 Desenvolupament

En el cas que els productes no siguin destinats al Banc dels Aliments, les empreses els haurien de destruir, pagant les degudes taxes a l'Administració, així com les despeses per la seva eliminació; sovint el cost de destrucció equival al cost de producció, degut a la complexitat de destruir el producte, així com els envasos i els embalatges. Actualment en la major part de països d'Europa hi ha un Banc dels Aliments a cada província de l'Estat i de l'estranger; això fa que les indústries no precisin de logística pel seu reagrupament i destrucció. Es calcula que els costos de destrucció poden suposar com a mitja-

na el 10% del seu valor. També es redueixen les emissions de diòxid de carboni (CO₂). Tot producte que es destrueix i va a l'abocador representa una emissió important de diòxid de carboni, que avui dia està penalitzat per la societat i és d'obligatori per tal de lluitar contra el canvi climàtic i l'efecte hivernacle, doncs pot provocar greus perjudicis a l'economia així com a la salut de les persones. La distribució d'aliments als més necessitats, realitzada pels Bancs dels Aliments és més rendible que la realitzada pel sistema públic.

Al Banc dels Aliments s'hi produeixen diverses entrades d'aliments. Aquestes entrades estan dividides en dos projectes. També cal tenir en compte els intercanvis que es realitzen entre Bancs d'Espanya. Aquests dos projectes són les entrades a partir de l'Unió Europea (Programa FEAGA) i les entrades a partir de la gestió del Banc de Tarragona (BACT)

El Banc dels Aliments rep aliment mitjançant el programa de la FEAGA (Fondo Español de Garantía Agraria), organisme autònom, adscrit al Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, a través de la Secretaria General d'Agricultura i Alimentació, que té com a missió principal fer que les ajudes de la Política Agrícola Comuna (PAC) s'apliquin estrictament a assolir els objectius d'aquesta política, arribant de manera eficaç als beneficiaris que compleixen amb els requisits establerts per a la seva concessió, dins dels terminis previstos en la normativa reguladora, fomentant una aplicació homogènia dels ajuts de la PAC a tot el territori de l'Estat.

⁵⁵ Objectius extrets de la pàgina web: <<http://www.bancdel-saliments.org/>> [consulta: 10 d'octubre de 2012].

⁵⁶ *Idem*.

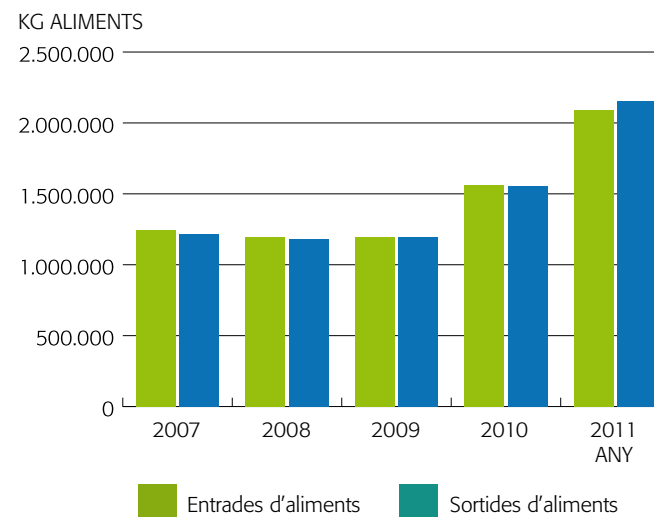
⁵⁷ Extret de la pàgina web: <http://www.fega.es/PwfGcp/es/el_fega/mision/index.jsp> [consulta: 17 d'octubre 2012].

L'entrega d'aquest programa distribueix els aliments en quatre fases anuals.

El segon programa d'entrada d'aliments en el Banc de Tarragona⁵⁸ es realitza a partir de les gestions del Banc dels Aliments de Tarragona (BACT). Aquestes entrades van variant durant els anys.

El Banc dels aliments de les comarques de Tarragona, realitzen diverses sortides alimentàries en direcció a diferents entitats i persones ateses. Les sortides d'aliments són classificades en tres apartats:

Sortides d'aliments distribuïdes a partir de proveïments del FEAGA, sortides d'aliments provinents del mateix BACT i l'última sortida que realitza el Banc dels Aliments són tots aquells productes enviats a altres Bancs del mateix territori espanyol.

GRÀFIC 13: Evolució des de 2007 fins al 2011 de les entrades i sortides dels aliments ⁶⁰.

En aquest gràfic es manifesta clarament com des de l'any 2007 fins a l'any 2011 es produeix un augment considerat del total de quilograms rebuts i distribuïts en diferents entitats i persones necessitades.

Cal destacar que a l'any 2007, 29.275 kg. d'aliments no van ser distribuïts i es van quedar en el magatzem per utilitzar-los l'any següent. És a dir, van rebre més aliments dels que van repartir durant aquest any.

A l'any 2008 va succeir el mateix que el 2007, ja que es van guardar com existències al final de l'any 15.107 kg. d'aliments per distribuir, i així preservar

⁵⁸ S'inclouen totes les comarques de Tarragona, que tenen la seu a Reus.

⁵⁹ FONT: Elaboració pròpia a partir de les memòries consultades del Banc dels Aliments consultades durant l'octubre de 2012.

⁶⁰ FONT: *Idem*.

TAULA 6: Evolució del total d'entrades- sortides des del 2007 fins al 2011 en el Banc d' Aliments de Tarragona en kg. ⁵⁹

alguns subministraments, sempre que es poguessin conservar.

En canvi a l'any 2009 no van poder mantenir cap tipus d'aliments, pel fet que es van veure obligats a repartir tots aquells productes que varen rebre. Cada vegada apareixen més necessitats i no es poden permetre tenir-ne i guardar-ne per al pròxim any.

L'any 2010 el Banc dels Aliments torna a poder conservar 6.053 kg. dels aliments pel següent any. A diferència de l'any 2011 que l'administració del banc dels Aliments ha de donar més menjar del que ha rebut en tot l'any, concretament; 65.434 kg.⁶¹

El Banc dels Aliments de Tarragona treballa i col·labora amb diferents entitats i persones, oferint menjar per a cobrir les necessitats més bàsiques i de manera gratuïta. Tots aquests tipus d'**entitats i persones** ateses on s'hi distribueix aliment són:⁶² Convents, Centres Assistencials, Centres de Reinserció, Residències, Menjadors, Càritas, Creu Roja, Ajuntaments, Associacions d' Acollida i Associacions Religioses.

	Nombre d'entitats	Nombre de persones
2007	113	18.678
2008	130	19.943
2009	132	19.114
2010	136	23.351
2011	114	23.683

TAULA 7: Evolució del nombre de persones ateses pel Banc dels Aliments durant l'any 2007 fins al 2011.⁶³

En resum, el Banc dels Aliments de la Comarca de Tarragona, després de 16 anys (1996-2011) d'activitats en la seva lluita contra la fam, presenta fins al dia d'avui un balanç molt positiu en l'àmbit de creixement com a fundació i expansió d'ajudes, i això ha estat gràcies a l'entusiasme i cooperació del grup de voluntaris del Banc, a la generositat de les empreses alimentàries i als col·laboradors que han ajudat amb les seves aportacions econòmiques.

3.2.2.4 El meu testimoni

Vaig arribar al Banc dels Aliments de Reus acompanyada del Germà Enrique Polo, un dels voluntaris d'aquesta organització.

Em van explicar que la filosofia bàsica dels Bancs d' Aliments és que es tracta d'organitzacions sense ànims de lucre, basades en el voluntariat. Perquè tot això funcioni es compta amb la col·laboració de 25 voluntaris, quasi tots són persones jubilades, que regalen una part important del seu temps però sobretot aporten la seva experiència en els diferents camps professionals que durant molts anys han treballat. Per exemple, un dels voluntaris que em van presentar havia estat director de banc i ajudava en els comptes de l'entitat.

Els seus pressupostos són baixos, gràcies al voluntariat. La despesa més important correspon al transport. Ells saben trobar donacions de menjar però portar-lo fins als magatzems costa diners. Aquests diners s'aconsegueixen gràcies a les aportacions desinteressades de benefactors particulars i d'alguns

⁶¹ Molta quantitat d'aquests quilograms són extrets dels productes reservats de l'any anterior.

⁶² Informació extreta de l'entrevista realitzada a la senyora Gloria Alegre, voluntària del Banc dels Aliments de la Comarca de Tarragona.

⁶³ FONT: Elaboració pròpia a partir de les memòries consultades durant l'agost als serveis socials de l'Ajuntament de Reus.

FOTOGRAFIA 2 Col·laboració amb un voluntari del BACT⁶⁴.FOTOGRAFIA 3 Col·laboració en la campanya d'Intercun i el BACT⁶⁹.FOTOGRAFIA 4 Col·laboració en "El Gran Recapte". Supermercat Consum⁷⁰.

nes entitats. El magatzem està equipat amb dues càmeres frigorífiques, cinc cofres de congelació i prestatgeries.

Em van comentar que els ordinadors, els mobles d'oficina..., són donacions desinteressades de col·laboradors.

He anat a la seva seu per ajudar en l'organització i classificació dels productes. És un treball laboriós i molt efectiu. També he participat donant informació i recollint aliments, en una jornada de recapte al carrer. L'associació Intercun, Organització Interprofessional de la Carn de Conill de Granja, van engegar una operació de recollida d'aliments conjunta amb el Banc dels Aliments.

Per cada quilo de menjar que el ciutadà doni, Intercun donarà un quilo de carn de conill, aliment fresc i natural que cobreix les necessitats de nutrients. La campanya es presenta amb una frase publicitària, "Suma't al nostre repte per Reus", acompanyada de la imatge d'un periodista reusenc famós, Andreu Buenafuente. Durant quatre caps de setmana van estar en quatre punts de Reus, Passeig Prim/Plaça de la Pastoreta⁶⁵, El Pallol⁶⁶, Plaça de la Llibertat⁶⁷ i Passeig Sunyer/Plaça del nen de les Oques⁶⁷, per dur a terme la recollida d'aliments. Hi vaig participar com a voluntària.

Un reflex de la situació de pobresa actual va ser la quantitat de gent que es va acostar al nostre punt

de recollida per demanar-nos els aliments que estàvem recaptant o preguntant com ho podien fer per beneficiar-se d'aquesta campanya.

El dia 30 de novembre i 1 de desembre es van fer les jornades del "Gran Recapte". S'han de cobrir 300 punts de recollida amb voluntariat. Vaig demanar voluntaris a l'escola per cobrir aquesta necessitat. Vaig assistir a aquesta jornada coma voluntària en el supermercat Consum de Reus.

3.2.4.5 Entrevista al senyor Eusebio Alonso, president del Banc dels Aliments de les Comarques de Tarragona

Entrevistadora: Gemma Salvat Carbó

Entrevistat: Eusebio Alonso

Data: 27 de desembre de 2012

Lloc: Despatx de la Notaria de Reus del president del Banc dels Aliments

Al llarg de la investigació sobre l'origen del Banc dels Aliments he trobat diferents inicis. Quin origen coneix vostè?

L'origen del Banc dels Aliments va començar a Estat Units, on una senyora que vivia a prop d'un mercat, diàriament observava la gran quantitat d'aliments rebutjats i llençats amb bones condicions. A partir de llavors es va començar a crear associacions fins arribar a la creació de Bancs dels Aliments.

Quina és la funció principal del Banc dels Aliments?

⁶⁴ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

⁶⁵ Dies 23/ 24 de novembre de 2012.

⁶⁶ Dia 30 de novembre i 1 de desembre de 2012.

⁶⁷ Dies 7/8 de desembre de 2012.

⁶⁸ Dies 14/15 de desembre de 2012.

⁶⁹ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

⁷⁰ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

Principalment el Banc dels Aliments fa de canal de distribució d'aliments a Institucions.

Seguiu algun tipus de control a aquestes Institucions?

Les institucions que reben aliments per part del Banc dels Aliments de Reus, estan totalment controlades. Portem a terme un seguiment. Abans de rebre aliments han d'omplir certa informació sobre la seva Institució.

Us heu trobat amb algun cas d'estafa?

Sí, però és una minoria, alguna vegada ens hem trobat amb enganys i amb Institucions que han venut l'aliment donat pel Banc dels Aliments.

Actualment, quina és la quantitat de Bancs dels Aliments arreu de Catalunya? I arreu d' Espanya?

En aquests moments hi ha quatre Bancs dels Aliments a Catalunya i cinquanta- quatre Bancs dels Aliments a tota Espanya.

Aquests cinquanta-quatre Bancs dels Aliments formen la " Federación Española de Bancos de Alimentos" (FESBAL),⁷¹ conjunt d'Institucions ubicades a Espanya, on s'agrupen i coordinen entre tots.

Com es finança el Banc dels Aliments de Reus?

El finançament del Banc dels Aliments de Reus

és gràcies a les donacions de particulars o d'empreses, campanyes, convenis amb Administracions, sobretot amb Administracions dedicades a la fruita. I també es finança a partir d'operacions puntuals com el Gran Recapte, o l'operació realitzada l'any passat sobre l'oli i el sucre, aliments amb dificultat per aconseguir-los, però molt necessitats i demanats pels usuaris del Banc dels Aliments. Un 90% de vegades les donacions són destinades al transport.

Quin és l'objectiu de la campanya del Gran Recapte?

El Gran Recapte d'Aliments és una campanya de recollida d'aliments bàsics per aconseguir que les persones més necessitades rebin ajuda alimentària. La campanya del Gran Recapte es duu a terme simultàniament pels quatre Bancs d'Aliments de Catalunya. I és iniciada a Catalunya.

El seu objectiu és informar i sensibilitzar a tota la ciutadania de Catalunya sobre la realitat de la pobresa al nostre país i afavorir una col·laboració continuada amb els Bancs dels Aliments, durant tot l'any.

El Gran Recapte es duu a terme gràcies a la col·laboració d'un gran nombre de voluntaris puntuals arreu de Catalunya.

Quins són els aliments més adients per la donació?

Necessitem llegums secs, oli, llet i llaunes de con-

⁷¹ Informació extreta de la pàgina web:
<<http://www.fesbal.org/>>
[consulta: 28 de desembre de 2012]

serva de peix. Aquests són aliments d'alt valor nutricional, bàsics en l'alimentació de les persones.

Com a funcionat el Gran Recapte d'aliments d'aquest 2012 a Reus? I a Catalunya?

Ha estat espectacular l'ajuda i les donacions d'aliments a Reus. S'han arribat a recollir uns 200.000 kg. d'aliments. Només puc dir una paraula, impressionant.

A Catalunya El Gran Recapte 2012 ha superat amb escreix els objectius fixats. Ens havíem proposat aconseguir recaptar 1.400 tones d'aliments bàsics per tal de fer-los arribar a les persones més necessitades de casa nostra i gràcies a la gran solidaritat del poble de Catalunya hem superat les 2.300 tones!

Hem comptat amb la magnífica participació de 13.000 voluntaris, una xifra sense precedents en una acció d'aquest mena, que ha fet possible que aquesta campanya arribés a la major part de racons del nostre territori, han participat més de 200 poblacions que han significat 1.100 punts de recollida a mercats i supermercats.

Quin és el nombre aproximat de persones ajudades pel Banc dels Aliments?

Aproximadament ajudem a unes 24.000 persones a l'any. Jo ho nombro com "El milagro del Banco de los Alimentos".

Quins són els problemes que ha d'afrontar el Banc dels Aliments de Reus?

El Banc dels Aliments de Reus rep i dona un volum elevat d'aliments que respecte el nombre de voluntaris que té és massa desigual. És a dir, pateix una escassetat en el nombre de voluntaris. A més el col·lectiu de voluntaris està format en un 95% per jubilats, fet que provoca que moltes de les feines de carregar i descarregar aliments siguin més complicades per dues raons.

A vegades, El Banc dels Aliments ha de fer front a diferents exigències d'institucions que atenem.

Durant el període de recerca, he observat que la població està informada sobre la funció i significat dels Bancs dels Aliments, és veritat?

Sí, efectivament, des del premi "Príncep d'Astúries" a la "Fundación Española de Bancos de Alimentos," els mitjans de comunicació i la població s'ha conscient molt més en ajudar i en valorar la nostra labor.

No cal dir, que molta població s'ha trobat amb una situació en que ells mateixos han tingut la necessitat de demanar les prestacions d'alguna associació sense ànim de lucre, perquè els ajudessin o fins i tot, moltes persones també s'han pogut trobar que familiars i amics propers a ells han tingut la necessitat de ser ajudats per aquestes associacions.

3.2.3 Càritas

3.2.3.1 Introducció⁷²

La jerarquia de l'Arquebisbat a Catalunya té la següent estructura: una Arxidiòcesi, una Vicaria General, tres Vicaries Episcopals, onze Arxiprestats i dues-centes Parròquies.

Càritas Diocesana de Tarragona es va crear el 1965 amb l'objectiu de promoure, orientar i coordinar l'acció caritativa i social de l'Església a l'Arxidiòcesi de Tarragona.

Actualment, a la diòcesi de Tarragona hi ha més de 100 Càritas parroquials, 9 Càritas arxiprestals i 2 Càritas Interparroquials.

Per altra banda, Càritas Diocesana de Tarragona forma part de Càritas de Catalunya i de la Confederació de Càritas d'Espanya.

3.2.3.2 Objectius

Els objectius fonamentals de Càritas⁷³ són prevenir, conèixer i analitzar la realitat social de la nostra ciutat, acollir i donar assistència a qui ho necessita, acompanyar a qui ho sol·liciti, sensibilitzar a la societat, denunciar delictes, treballar en conjunt amb altres entitats, és a dir, treballar en xarxa, promoure i fomentar el voluntariat, ensenyar amb el seu exemple a ser solidari amb tothom, encarregar-se de la promoció integral de les persones que acompanya, obtenir recursos humans i econòmics per a realitzar la seva tasca, millorar, cada cop més,

l'estructura i els mètodes de treball i elaborar projectes de formació i de promoció, com a resposta a les necessitats noves o ja existents, dirigits a persones i col·lectius que no podrien ser atesos per les Càritas Parroquials.

3.2.3.3 Desenvolupament

Càritas Interparroquial de Reus coordina les deu Càritas Parroquials de les deu parròquies, Parròquia de L'Assumpció, Parròquia de Crist Rei, Parròquia de La Immaculada Concepció, Parròquia de La Puríssima Sang, Parròquia de Sant Bernat Calbó, Parròquia de Sant Francesc d'Assís, Parròquia de Sant Joan Baptista, Parròquia de Sant Josep Obrer, Parròquia de Sant Pere Apòstol i Parròquia de Sant Vicenç Màrtir. Totes elles, adscrites a l'Arxiprestat de Reus, pertanyent a l'Arxidiòcesi de Tarragona.

Les Càritas Parroquials acostumen a ser el lloc de primera acollida de les persones necessitades; el primer referent que tenen de l'església, i les detectores de les situacions de precarietat i pobresa del seu àmbit parroquial. Les seves activitats són: acolliment de les famílies, ajudar en les necessitats immediates, seguiment de l'actuació i derivar els casos a Càritas Interparroquial de Reus.

Càritas de Reus, l'any 2006, va atendre a 354 famílies, el 2007, moment que es comença a iniciar la crisi econòmica, Càritas atén a 503 famílies. L'any 2008, continua amb un elevat creixement d'atenci-

⁷² Informació extreta de la pàgina web: < <http://caritas.arquebisbattarragona.cat/>> [consulta: 5 de novembre de 2012]

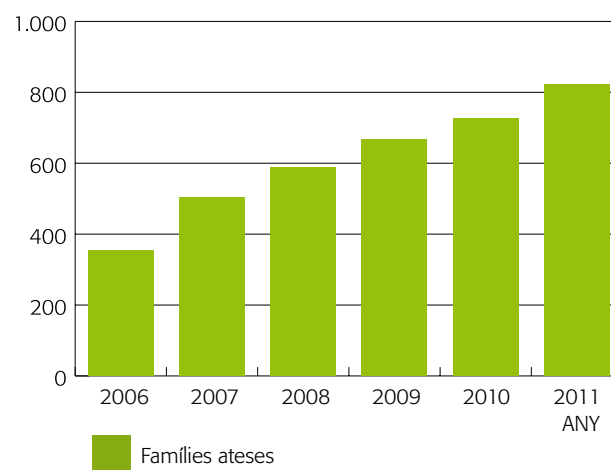
⁷³ Informació extreta de l'entrevista feta a la treballadora social, Jordina Sirolla i de la pàgina web: <<http://webfacil.tinet.org/caritasr>> [consulta: 2 de desembre de 2012].

ons amb 587 famílies.

L'any 2009, segueix incrementant amb atencions de 667 famílies i a l'any 2010 ja s'havia augmentat a 726.

L'any passat s'en van comptabilitzar 821 i probablement aquest any també augmentarà sensiblement aquest nombre. Tal com em va comentar la treballadora social Jordina Sirolla, l'autèntic problema que té Càritas no és atendre a un nombre més elevat de persones sinó atendre les situacions de les persones, ja que cada cop hi van en circumstàncies més precàries.

QUANTITAT DE FAMÍLIES

⁷⁴ FONT: Elaboració pròpia, a partir de les dades donades per la treballadora social, Jordina Sirolla, de Càritas de Reus.

⁷⁵ *Idem.*

⁷⁶ Càritas Interparroquial de Reus.

GRÀFIC 14: Evolució del nombre de famílies ateses des del 2006 fins al 2011 a Càritas de Reus⁷⁴.

	Famílies ateses
2006	354
2007	503
2008	587
2009	667
2010	726
2011	821

TAULA 8: Evolució del nombre de famílies ateses des del 2006 fins al 2011 a Càritas de Reus⁷⁵.

Càritas Interparroquial de Reus (CIR), que funciona des de l'any 1970, no pretén substituir la tasca de les Càritas Parroquials, que han de continuar funcionant com a tals, però sí que vol: coordinar i potenciar de forma estable i permanent les tasques de les deu Càritas Parroquials, per donar resposta als problemes de marginació i pobresa de la ciutat, d'acord amb els objectius pastorals i diocesans, duent a terme projectes conjunts, serveis compartits i afavorint iniciatives comunes, que no podrien ser atesos per les Càritas Parroquials, donada la seva complexitat.

El fet que un 85% de les persones ateses a CIR⁷⁶ siguin immigrants, i presentin un problema molt comú, com és la inserció laboral, que desencadena, com a conseqüència, altres processos d'exclusió social fa que s'intenti una dedicació específica per atendre'ls. Càritas, com ja he dit anteriorment, treballa en totes aquelles problemàtiques que els són comunes, o bé en aquelles que superen els límits parroquials, i a les quals no hi poden fer

FOTOGRAFIA 5 Projecte Orla⁷⁸.

front una a una, com també en aquelles que per la seva complexitat fan necessària la participació de personal especialitzat. Això permet posar en marxa projectes conjunts, serveis compartits i atendre necessitats comunes. Al mateix temps, facilita trobar col·laboradors preparats per a dur a terme programes d'ajuda, d'assessorament i de promoció, en el conjunt de les diferents parròquies.

Els projectes⁷⁷ d'ajuda responen a les necessitats de cada sector concret. N'hi ha un per a cada tipus de problemes i es poden ampliar i adaptar a les necessitats que apareguin, com poden ser: problemes familiars: mares soles amb fills a càrrec, soledat, sense relació familiar (gent gran, immigrants...), desorganització familiar i problemes de convivència; problemes de salut; deficiències, disminucions, drogodependències, malalties físiques i mentals, depressions...; problemes econòmics i laborals: manca d'ocupació, problemes d'adaptació laboral, inestabilitat laboral, manca de formació i d'ingressos; problemes d'habitatge: manca d'habitatge i condicions; problemes personals: manca d'autoestima, sentiments de tristesa, impotència, estrès, soledat, rebuig...

Projecte Llet i Farinetes:

La finalitat és fer una tasca d'ajuda i promoció a les famílies amb gran precarietat econòmica i dificultats psicosocials. És una activitat més per a la integració familiar. Cal puntualitzar que arran de la crisi ha anat disminuint la maternitat, per tant, han disminuït les atencions.

El projecte es treballa partint del vincle afectiu entre la mare i el nen, amb l'objectiu d'afavorir una relació sana entre ells. En situacions de precarietat i de risc social, també cal tenir en compte la joventut de la mare.

El Projecte Llet i Farinetes té dos principals objectius: el primer és assegurar que els nens i nenes tinguin una bona alimentació durant els primers 18 mesos de vida.

I el segon, ajudar les famílies amb pocs recursos econòmics i habilitats socials, a tenir uns coneixements bàsics per l'educació dels seus fills, així com ajudar-les econòmicament amb la donació de la llet i les farinetes.

S'intenta que aquest projecte sigui, cada vegada més, d'educació i formació de les mares, per part de voluntàries professionals en el camp sanitari, i no només de donació de llet i farinetes. Actualment estan realitzant el projecte una metgessa pediatra, una infermera i una voluntària.

Projecte suport pedagògic i ludoteca:

El projecte va néixer per donar resposta a un elevat nombre de famílies que s'adrecen a les diferents Càritas Parroquials i que presenten diverses mancances a nivell econòmic i estructural. Una problemàtica que es detecta, és el baix rendiment escolar dels fills d'aquestes famílies, això ha promogut la creació d'un espai on els nens d'aquestes famílies

⁷⁷ Informació extreta de l' experiència viscuda a Càritas, d'entrevistes realitzades a voluntaris de Càritas i de la pàgina web: <<http://webfacil.tinet.org/caritast/12079>> [consulta: 16 d'octubre de 2012].

⁷⁸ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

hi poden anar per tal de tenir un reforç escolar. A partir d'aquí es detecten altres dificultats en aspectes que fan referència a les habilitats socials, com la interrelació amb els altres nens, habilitats de comunicació, higiene i autoestima.

El projecte està dirigit a infants en edat escolar (dels 4 als 16 anys) que tenen dificultat per a seguir el ritme normal de l'escola. És un projecte que va més enllà d'una tasca simplement pedagògica. Es treballen aspectes preventius, formatius i de promoció, tant pel que fa als infants com a les famílies.

És necessari destacar que en aquests moments atenen a més alumnes que fa cinc anys. Cada any depèn del nombre de voluntaris professors que tenim el fet de poder continuar aquest projecte. L'aula d'informàtica ha augmentat amb nous recursos tècnics i connexió a Internet. Aquest fet ha facilitat l'apropament d'aquesta eina bàsica pels estudiants d'avui en dia.

Projecte orla:

El projecte orla és un projecte d'inserció laboral, on s'ha observat un augment de les atencions, tot i ajustant els perfils d'atenció a les ofertes que arriben.

És un projecte que serveix per a fomentar les habilitats socials i laborals de les persones, dóna assessorament, orientació i informació a aquells usuaris que busquen feina. Té com a objectiu primordial

motivar la persona perquè aconseguixi la seva independència laboral.

Les activitats que es duen a terme són: realitzar entrevistes d'iniciació i seguiment, on es valora el perfil de l'usuari i la possible problemàtica que té, fer el seguiment de les ofertes laborals gestionades, contactar amb empreses particulars i agents ocupacionals, confeccionar itineraris laborals i l'acompanyament en aquests.

Actualment, per exemple no s'hi apunten pràcticament homes perquè no arriben ofertes de feines en les que poder inserir-los, i per tant ja no els inscriuen.

Cada vegada més, augmenta la immigració. ORLA acull un volum molt gran de persones que busquen la reinserció laboral per a poder dependre d'ells mateixos amb els propis recursos personals.

Projecte Filigrana:

Des del seu començament, una de les activitats principals que Càritas Interparroquial de Reus ha estat donar roba a persones en situacions desfavorides. Aquest projecte afavoreix la inserció laboral per a persones amb algun tipus de manca, per a poder accedir de manera directa al mercat laboral ordinari.

Amb aquest projecte s'aconsegueix centralitzar el servei de recollida de roba usada, normalitzar el hà-

bits de les persones usuàries del rober, evitant que aquest servei es torni crònic, fomentar l'autonomia i l'autoestima de les persones usuàries del rober, en quant poden escollir la roba que els escau i que necessiten, impulsar la solidaritat entre els veïns de la ciutat, donant a conèixer el projecte Filigrana mitjançant uns tríptics, per tal que es doni la roba en bon estat d'ús, potenciar la integració social del col·lectiu de dones i homes que ho necessiten i promoure la interacció personal entre els usuaris i els voluntaris de Càritas.

La roba és donada per ciutadans anònims. Cal puntualitzar que abans la roba era entregada de forma gratuïta a les persones que la necessitaven, però davant la realitat de no saber valorar les coses, es va fer un canvi fixant un preu simbòlic.

Cal destacar l'actuació d' aproximadament, 30 voluntàries que, repartides en diferents torns, fan possible el triatge, rentat, i cosit (si és necessari), plegat, planxat, etiquetatge, ordenació, col·locació i atenció a la botiga. També arriben a Càritas, roba de la llar, estris de la llar, cotxets, trones llitets...

Les Treballadores Socials de Càritas Interparroquial de Reus agrupen la seva tasca laboral en els següents punts: atenció de casos, tramitació de prescripcions, tramitació d'altres documentacions, coordinació amb altres entitats, serveis i professionals; i coordinació amb les 10 parròquies de l'Arxiprestat de Reus. Així com suport i acompanyament a aquestes 10 parròquies.

3.2.3.4 El meu testimoni

A Càritas em van oferir treballar en el menjador social i participar en la parròquia de Crist Rei.

3.2.3.4.1 El menjador social

Càritas de Reus gestiona el menjador social de la ciutat des de finals de l'any 2009, gràcies al suport econòmic de l'Ajuntament de Reus.

El Menjador Social serveix l'àpat de dinar. Té capacitat per a 70 persones. De moment es realitza un torn, sent possible ampliar-lo si la situació actual ho requereix. El Menjador Social va obrir les seves portes en els últims dies de l'any 2009. Les persones ateses, han estat majoritàriament homes, de les quals la majoria ciutadans de Reus, complint així amb uns dels objectius principals del projecte de no ser un menjador per a gent de pas⁷⁹ sinó un recurs a l'abast de la ciutadania.

La realitat inicial ha variat molt. Al principi les atencions principals eren a persones amb una situació econòmica i social molt homogènia marcada per una precarietat severa en molts casos determinada per una manca d'ingressos i un abandonament personal, fruit de l'absència d'una xarxa relacional, i per tant de referent, i com s'ha vist amb anterioritat majoritàriament masculina.

Actualment, i degut a l'augment de les atencions, el perfil s'ha diversificat, i ha augmentat el nombre de dones ateses, si bé es pot dir que respecte als homes, normalment requereixen de períodes més

⁷⁹ Sense que això signifiqui una no atenció a aquestes persones, que són ateses per períodes de temps molt puntuals.

puntuals d'ajuda i són menys els casos amb cronicitat d'atenció.

A partir del 2009 es van començar trobar amb persones amb una situació molt precària, normalment sense ingressos perquè estaven pendents de resolució d'algun tipus d'ajuda i pensió, i que actualment estan en procés de millora. Es treballa amb ells perquè de manera gradual es vagin adaptant a la nova situació.

Un altre aspecte clau de l'atenció que es fa al Menjador Social, molt lligat al tema alimentari, és els problemes de salut físics i psíquics que pateixen pràcticament totes les persones que s'atenen, a més de les addiccions que hi van intrínseques. El fet que garanteixen una dieta equilibrada i adequada a les seves necessitats⁸⁰ fa que tinguin una estabilitat a nivell de salut que repercuteix beneficiosament al seu estat d'ànim i que sigui, per tant molt més fàcil treballar-hi, com s'està demostrant actualment en casos de persones que van entrar amb una salut molt precària i que han tingut una recuperació gradual i positiva, i que fins i tot han disminuït el consum d'alcohol o d'altres substàncies.

És difícil avaluar el menjador d'una manera numèrica, i s'entén també que estem parlant de persones molt inestables que passen per molts moments diferents, però es pot assegurar⁸¹ que les persones ateses han experimentat un nivell de millora en matèria de salut, de saber valorar el menjar pagant el preu simbòlic⁸² del recurs sabent que els garan-

teix una bona alimentació, d'actitud positiva i de respecte cap al professional, els voluntaris i els seus companys, coses que no es poden quantificar però que són evidents en el tracte dia a dia, i que són el motor que dóna força per a continuar la tasca que realitzen les treballadores del menjador.

Després de col·laborar amb aquesta entitat he vist que necessiten molta ajuda tant humana com econòmica, per això he cregut convenient facilitar, dins d'aquest treball, el procés a seguir per col·laborar amb Càritas. Es pot escollir diferents opcions: Com a voluntari, aportant part de les seves hores lliures, en l'ajuda d'alguna activitat que duu a terme Càritas.

Portant la roba que ja no necessiti a la seu. Els voluntaris la triaran, classificaran i la posaran a disposició de la botiga Filigrana.

Responent a la crida de la campanya del dia de Corpus (dia de la Caritat), o de la campanya de Nadal (recollida d'aliments i productes d'higiene). Fent un donatiu puntual.

O fent-se col·laborador regular (soci) de Càritas. Es pot triar la quantitat que es vulgui aportar i la periodicitat amb què es vol fer.

L'experiència treballant en el menjador de Càritas va ser molt gratificant. Personalment, em va sorprendre que la majoria de les persones que servia, constantment, a cada plat que els hi portava em

⁸⁰ Principalment diabetis o altres malalties digestives.

⁸¹ Segons la treballadora Social, Jordina Sirolla.

⁸² Exactament 1 euro, tot i que les treballadores del menjador afirmen que si no tenen la possibilitat de pagar aquest preu simbòlic, se'ls atén igualment.

FOTOGRAFIA 6 Col·laboració amb la parròquia de Crist Rei⁸⁵.FOTOGRAFIA 7 Magatzem del Menjador Social⁸⁴.

donaven les gràcies. Demostraven contínuament el seu agraïment a tots aquells que formen l'equip de treballadors del menjador.

Cal destacar que també hi havia un sector de persones que et tractaven de manera més desagradable. Però molt adequadament, els voluntàries del menjador ja anaven controlant el fet que alguns, la minoria, no traspasessin la incomoditat, ni la mala educació.

En el menjador hi predomina un perfil de persones amb drogodependència. Hi havia una parella d'una mitjana d'edat de 80 anys i també havia una altra molt jove que tenien entre 19 i 20 anys. És a dir, hi ha tot tipus de persones de diferent edat.

Cal destacar que no hi havien menors,⁸³ ni tampoc immigrants.

La quantitat de voluntaris, juntament amb la coordinadora del menjador i el vicepresident de Càritas, era de nou persones al servei de totes aquelles cinquanta persones que vam atendre.

3.2.3.4.2 La Parròquia de Crist Rei

El servei de Càritas parroquial es fa als locals de la Parròquia. Un equip de voluntaris i voluntàries, amb l'ajut de professionals de Càritas, atén a tot-hom qui ho necessita.

A Crist Rei hi col·laboren nou voluntaris⁸⁶ aproximadament. Actualment atenen cada 15 dies deu fa-

mílies de magrebins, cinc famílies sud-americanes i seixanta famílies autòctones. La majoria d'aquestes persones autòctones pateixen alcoholisme i drogodependència⁸⁷.

Arran de la crisi les voluntàries afirmen que s'ha produït un creixement en el nombre de persones, principalment dones separades amb fills. Cal destacar que el nombre de persones immigrants que recorren en aquesta parròquia és el mateix, ni han augmentat ni han disminuït.

Totes aquestes persones accedeixen a les prestacions de la Parròquia de Crist Rei, segons les valoracions de les assistents socials de Càritas i dels Serveis Socials

Els aliments que presta aquesta parròquia són aliments bàsics com arròs, cigrons, pasta, llet, galetes, suc i tomàquets i altres aliments complementaris com verdures, oli, sucre...⁸⁸ És important matisar que totes aquestes persones ajudades paguen un euro simbòlic per rebre els aliments de la parròquia⁸⁹.

Càritas Parroquial es finança amb la col·lecta del dia del Corpus que comparteix amb Càritas Diocesana i Càritas interparroquial; amb alguna col·lecta extraordinària, amb aportacions econòmiques puntuals i amb les quotes fixes d'algunes persones de la parròquia⁹⁰. Els aliments que es reparteixen provenen de la Comunitat Europea i del Banc dels Aliments de Reus.

⁸³ En els menjadors social existeixen centres únicament per menors i altres centres solament per persones majors d'edat.

⁸⁴ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

⁸⁵ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

⁸⁶ Cada dimecres de 10h. a 12h. del matí.

⁸⁷ Segons la voluntària Beatriz, de la Parròquia de Crist Rei.

⁸⁸ Aliments arribats mitjançant l' Unió Europea.

⁸⁹ Segons la voluntària Rosa, de la Parròquia de Crist Rei, la donació d'aquest simbòlic euro, és per provocar un afecte de valor vers el menjar que li donen a la persona necessitada.

⁹⁰ En el 2012, el nombre de quotes fixes són tres.

3.2.3.5 Entrevista a la senyora Jordina Sirolla, treballadora social de Càritas a Reus

Entrevistadora: Gemma Salvat Carbó

Entrevistat: Jordina Sirolla

Data: 16 d'octubre de 2012

Lloc: Despatx de la Treballadora Social de Càritas de Reus

Com vàreu detectar la crisi econòmica a la nostra ciutat a través de la vostra entitat?

Afirmo que varem ser els primers com a entitat d'ajuda, en detectar la crisi econòmica. Perquè, per exemple, totes aquelles persones necessitades que recorren a Càritas, des dels nostres principis, sempre ha anat en augment, però a partir del 2007-2008 vam poder observar com el nombre de necessitats patien més precarietats, per exemple aquell que abans a final de més es quedava amb 200 euros per pagar tots les despeses que tenien, ara ja no tenien ni aquests 200 euros.

Totes les ajudes complementàries van desaparèixer, no hi ha treball, i aquell que era pobre i estava a la misèria, avui en dia, la majoria estan ratllant la indigència. És a dir, hem detectat un clar augment de precarietat.

Quins són els indicadors humans d'aquesta precarietat?

Són indicadors molt clars, ens trobem amb una

situació d'augment de misèria i necessitat, un increment notable de persones recorrent ajudes i amb molt menys recursos per emparar i protegir a aquestes persones de l'escassetat que els envolta.

Quina previsió teniu del futur?

Ja estem gestionant per la prevenció d'un futur amb molta més penúria, un esdevenir amb possibilitats d'abundància inestabilitat, força pobresa i inseguretat.

Quin perfil humà de pobresa em podries descriure?

Els perfils de persones que ens trobem avui en dia han canviat arran de la crisi econòmica. S'ha observat que la realitat ens ha portat un canvi de perfil de les persones que estem atenent. Càritas, en la seva voluntat d'atendre aquelles persones més marginals i excloses del món laboral i social, continua l'atenció a famílies desestructurades, a persones grans o malaltes amb pensions molt baixes i a persones amb problemàtiques d'alcohol o drogoaddicció, sense obviar les noves necessitats que es presenten diàriament a causa de la precarietat laboral i econòmica. En els últims temps està augmentant considerablement el perfil de famílies que, havent passat una situació d'estabilitat, es troben en situacions molt precàries a causa de la pèrdua d'estabilitat laboral. També cal remarcar l'augment de mares solteres o separades recentment, amb dificultats per fer front per si soles a totes les càrregues familiars.

Els immigrants, no són la majoria, però sí una part més ampliada amb comparació a les persones autòctones que venen a Càritas.

Quin tipus de col·laboració rebeu? Ha incrementat el nombre de voluntaris?

A Càritas sempre han col·laborat aquelles persones que han estat ajudades per Càritas en algun període de la seva vida, o alguna familiar, amic...

El fet que ara hagi augmentat les persones ajudades també ha provocat el creixement del nombre de voluntaris.

Cal remarcar que hi ha hagut un increment de donacions, a causa de l'empatia de les persones.

Quina quantitat de persones ajudeu a Càritas? I quin tipus d'evolució heu detectat en els últims quatre anys?

Aproximadament a Càritas s'ajuda unes 50 persones diàries, de fet m'és impossible aportar un recompte amb exactitud. M'he estat mirant amb una mica de calma els números i no es pot comparar d'una manera exacta per diverses circumstàncies. Actualment, i sobretot en els últims tres o quatre anys, recollim les mateixes dades perquè la nostra forma de funcionar ha canviat bastant i es manté d'una manera homogènia. S'ha de tenir en compte que Càritas és una entitat que ha anat professionalitzant els seus serveis malgrat que la base sempre són els voluntaris.

Per això, des de Càritas Interparroquial es comptabilitzaven només les persones que eren ateses des dels projectes, i des de fa un temps, i recuperant l'essència s'intenta que les Càritas de les parròquies siguin les que tenen l'autèntic protagonisme, sent la interparroquial com una infraestructura professional, centralitzada i que pot atendre demandes que no es poden cobrir des de la sala d'una parròquia.

Quin és el procés que ha d'efectuar una persona per beneficiar-se de les atencions de Càritas?

El procés que ha d'efectuar una persona per accedir a les prestacions de Càritas és complir diverses condicions com ensenyar les últimes dos nòmines que ha tingut.⁹¹

Qui els condueix fins a vosaltres?

Les persones que acudeixen a aquesta entitat, acostumen a venir per indicacions de: Serveis Socials de L'ajuntament de Reus, les parròquies, associacions d'ajuda, principalment de drogodependència i l'Institut Català de Salut

Us veieu obligats a seleccionar i haver d'escollir aquelles persones que seran ajudades per Càritas? Com ho valoreu?

Sí, arran de l'augment de necessitats, ens hem vist obligats a triar aquelles persones que pateixen més pobresa en el seu dia a dia.

En el primer cara a cara o entrevista que realitzem,

⁹¹ Sempre que la persona n'hagi tingut al llarg de la seva vida.

fem una petita valoració de la situació emocional, familiar, econòmica i social que es troba la persona necessitada.

Es trobeu amb persones que s'acomoden a les prestacions de Càritas?

En el cas de Càritas no notem que les persones que atenen s'acomodin. És a dir que elles mateixes no busquin solucions per arreglar la situació en què es troben, ni que s'excideixin a les ajudes que presten. No tenim persones cròniques, però si, que per part de Càritas els hi executem un seguiment, principalment en els projectes, i un control en els seus progressos en àmbit social, econòmic i fins i tot sentimental.

Com definirieu Càritas?

Càritas és una entitat viva que viu de cara a la realitat, i que per tant, tenim la creença que no es tracta del número de persones que atenem sinó de poder-les ajudar tant com ho necessitin. A Càritas no donem números, sinó que ajudem a les persones.

3.2.4 Centre Pastoral d' Acollida al Pres i al Necessitat de Reus

3.2.4.1 Introducció⁹²

L'any 1977, essent rector de la Parròquia de la Puríssima Sang de Reus Mn. Josep Ma. Anglada i veient que algunes famílies de la parròquia tenien fills o altres familiars a la presó, proposa a les senyores

Paquita Sans i Pilar Carreres de començar una labor d'assistència a aquests casos. En aquell moment no existia cap mena d'ajut a aquesta problemàtica⁹³. Es presenten a la presó de Tarragona a oferir els seus serveis, però de moment són rebutjades. Després de noves visites insistint en el mateix, proposen al nou director S. Julpe "d'anar a veure els presos que no tenen família ni ningú". Aquesta proposta li agrada i accepta.

Proveïdes de permisos oficials comencen visitant els presos a través de les reixes, però amb els anys han estat plenament acceptades i ara poden entrar lliurement fins a les cel·les especials (cel·lulars).

Al mateix temps comencen la relació amb les famílies dels presos, cosa que els permet conèixer situacions de gran necessitat i misèria. Naturalment no es dediquen només a les famílies de la parròquia sinó a tots els presos i respectives famílies siguin d'on siguin. De moment, el grup va ser acollit per Càritas, però per problemes amb la Càritas local es van constituir en organització independent i es van acollir al Centre Pastoral del Barri Gaudí, on havia estat traslladat Mn. Anglada.⁹⁴ Prenen el nom de Centre Pastoral d' Acollida al Pres i al Necessitat del Barri Gaudí.

Avui dia segueixen sense cap subvenció de l'església ni de l'ajuntament, i atenen les necessitats gràcies a la col·laboració desinteressada de persones i col·lectius que els ajuden. Diverses vegades s'han trobat en situacions d'emergència, ofegats per la

⁹² Informació extreta de la pàgina web: <<http://www.grupjoan23.blogspot.com/p/miscellania.htm>> [consulta: 17 de novembre de 2012].

⁹³ Fins a l'any 1985 no comença l'assistència social a les presons per part de la Generalitat.

⁹⁴ Deixant de rebre cap mena d'ajut monetari ja que el Centre Pastoral no és parròquia.

falta de mitjans i quan pitjor estaven, algú els ha fet inesperadament un donatiu que els ha permès atendre el cas. Han rebut diversos guardons i reconeixements per la seva labor.

3.2.3.2 Objectius

Els objectius d'aquesta entitat són atendre diferents col·lectius de marginació, sobretot d'aquells que es troben en especial situació de vulnerabilitat, estar al costat dels presos i les seves famílies, acollir a persones que pateixen exclusió social, conciliar el pres amb la seva família i atendre necessitats puntuals de pagaments.

3.2.4.3 Desenvolupament⁹⁵

Aquesta vegada, en aquest apartat no parlaré de xifres a nivell comparatiu, ni elaboraré gràfiques, sinó que faré referència a les tasques directes i sense papers burocràtics de les dues responsables del centre, amb els necessitats que hi acudeixen.

Entre 350 i 370 persones fan cua cada dijous, a partir de les tres de la tarda, davant la porta del Centre Pastoral d' Acollida al Pres i al Necessitat, al carrer Joan Martell de Reus, per poder endur-se una bossa de plàstic amb un quilo d'arròs, un litre d'oli, un parell de sobres de sopa, lleties, patates i una mica de verdura.

A diferència de fa uns anys, quan la majoria de ciutadans que s'acostaven cada setmana al local del carrer Joan Martell eren estrangers, la crisi ha equiparat les nacionalitats. L'atur afecta per igual autòctons i immigrants.

Les ajudes que s'ofereixen des del Centre Pastoral d' Acollida al Pres i al Necessitat no només se centren en menjar i roba.

Aquesta entitat també treu d'una dificultat a més d'un deixant diners.

Per poder fer front a aquestes despeses, el centre compta amb la col·laboració desinteressada d'una desena de famílies de la capital del Baix Camp, anomenats «voluntaris protectors», tal com els defineix Sans. El paper d'aquests voluntaris és importantíssim per poder cobrir despeses. Paral·lelament, el centre no ha perdut el contacte amb els presos i amb les seves famílies, a les que també ajuda.

3.2.4.4 El meu testimoni

El dia 5 d'octubre de 2012, vaig anar al centre de Lectura, convidada per la senyora Paquita Sans, a l'acte de lliurament del Memorial per la Pau Josep Vidal Llecha, atorgat al Centre Pastoral d' Acollida al pres i al Necessitat pel seu treball constant a favor dels presos i altres col·lectius més marginats. El dissabte 1 de desembre de 2012 vaig assistir a la casa de les Germanetes de Reus, on les responsables del Centre Pastoral d' Ajuda al Pres i al Necessitat van explicar quina era la seva tasca. Era una trobada de formació de l'advent⁹⁶.

La meua pràctica en aquesta entitat ha estat la d'una voluntària molt eficaç. Mirant, escoltant, preguntant i col·laborant activament, he extret molta informa-

⁹⁵ Informació extreta d'entrevistes realitzades a les voluntàries, Paquita Sans i Pilar Carreras, del Centre Pastoral d' Acollida al Pres i al Necessitat de Reus el dia 11 i 25 d'octubre de 2012 i de la pàgina web: <http://www.grupjoan23.blogspot.com/p/miscellania.html> [consulta: 17 de novembre de 2012]

⁹⁶ L'advent és un temps d'esperança i aportant el testimoniatge d'un moviment d'apostolat cristià que sorgí a Reus fa trenta anys.

FOTOGRAFIA 8 Col·laboració amb les senyores Paquita Sans i Pilar Carreras⁹⁸.

FOTOGRAFIA 9 Voluntaris del Centre d' Acollida al Pres i al Necessitat. ¹⁰¹

FOTOGRAFIA 10 Cua per rebre ajuda del Centre d' Acollida al Pres i al Necessitat. ¹⁰²

⁹⁸ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

⁹⁹ Informació extreta de la pàgina web: http://crisi.creuroja.org/Uploads/docs/pobresainfantilfedai_informe.pdf [consulta: 17 de novembre de 2012].

¹⁰⁰ Apart del PIRMI, rep ajudes per problemes de salut de la seva filla, més la suma de la pensió que li passa el pare de la filla.

¹⁰¹ FIG. 9: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi

¹⁰² FIG. 10: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

ció que reflecteix a partir de casos reals, els quals m'han lliurat la possibilitat d'observar directament la pobresa real de Reus. He anat diferents dijous⁹⁷ a ajudar a organitzar el menjar i la roba que s'ha de donar.

Col·laborant amb el Centre Pastoral d' Acollida al Pres i al Necessitat de Reus he tingut l'oportunitat de fer entrevistes sobre la seva vida personal a persones que acudeixen al centre. Els he preguntat motius, causes i perquè de la seva situació actual. He tingut l'ocasió de poder-los escoltar i analitzar l'estat i circumstàncies que dia a dia viuen, sempre respectant el seu anonimat. Amb la vivència d'aquests testimonis vaig poder percebre els nous perfils de pobresa a Reus da causa de la crisi econòmica, fet que m'ajudarà a treure conclusions.

Les últimes xifres aportades per les entitats de beneficència han encès la llum vermella a Catalunya. Una de cada cinc persones viu en situació de pobresa i un de cada quatre nens no té el que necessita per créixer amb normalitat.

Un 20% de la població viu en situació de pobresa⁹⁹, fets que ens reflecteixen una realitat dura i freda.

Amb aquests testimonis no poso noms ni cares però sí l'angoixa personal i la batalla per tirar endavant. Es pot observar un paisatge desolador generat per l'atur, pèrdua d'habitatge i exclusió social. És llavors, quan sobre surten les tasques de moltes entitats. En aquest Centre he recollit testimonis de sis persones.

TESTIMONI 1

Aquest testimoni en el 2007 formava part d'una classe benestant. Tenia una empresa relacionada molt directament amb l'àmbit de la construcció. La seva edat és de 41 anys, està casat i té tres fills.

Es troba amb una situació en què la seva casa, que en un moment era una de les il·lusions de la seva vida, actualment és un malson, ja que es troben endeutats per a tota vida, fet que, com a persona, a ell i a la seva dona els ha fet més forts, més durs i per descomptat es senten castigats.

TESTIMONI 2

Aquest testimoni és un noi que té 36 anys. En el 2006, va demanar un préstec al banc, actualment no el pot afrontar i la meitat de l'habitatge li queda per pagar. Ara té el pis, on hi viu la seva mare, en subhasta, ja que li varen portar molt immediatament l'orde d'embargament.

Es troba amb un estat molt límit econòmicament, per aquest motiu recorre al Centre de Pastoral d' Acollida al Pres i al Necessitat.

TESTIMONI 3

En aquest cas, és una dona que viu amb la seva filla de 12 anys i que es troba amb una situació en què des de fa poc no cobra el PIRMI. Abans ingressava 700 euros¹⁰⁰ i actualment estan rellogades en una habitació d'un pis compartit amb onze persones. Em va argumentar: " Si aquesta entitat no m'ajudés, no sé com alimentaria a la meva filla!"

TESTIMONI 4

Un altre testimoni és una noia de 24 anys que en aquest moment està a l'atur amb una filla de menys d'un any. Acostuma anar a buscar aliments al Centre de Pastoral d'Acollida al Pres i al Necessitat, però a més, també forma part d'un programa, Pla de formació de la Creu Roja, en què dóna suport a totes aquelles dones que pateixen risc d'exclusió social, aliments, recerca de feina i formació (cursos d'informàtica,...). Aquest estat econòmic que el testimoni pateix provoca que físicament es trobi més perjudicat i que la seva pròpia moral vagi minvant. Em va confessar que constantment es decepciona, quan fa el recompte de les factures, quan va a les entrevistes de feina... Em va confessar que aquesta desesperació l'ha arribat a portar i ha cometre decisions i accions que en aquests moments les troba una bogeria. Però que en el seu moment, era l'única sortida que contemplava.

TESTIMONI 5 I TESTIMONI 6

"Ens considerem nous pobres", és el primer que em van explicar sobre ells. Em van argumentar que treballen en situacions precàries i no veuen oportunitat per independència ni projectes pel futur. El primer testimoni cobra 150 euros i l'altre testimoni 100 euros. Aquests testimoniatges són un clar exemple de persones que en el cas de no poder comptar amb les seves famílies, haurien d'acudir a entitats d'ajuda social diàriament.

"Els nostres pares són Càritas" em va comentar un d'ells. Els dos testimonis em van expressar la necessitat d'un canvi en la societat.

Segons la fundadora Paquita Sans, ja fa diversos mesos que les voluntàries i voluntaris d'aquest centre (una vintena) es troben desbordats davant l'allau de persones necessitades que busquen un ajut en aquesta entitat. La crisi fa efecte en la societat i des del Centre Pastoral d'Acollida al Pres i al Necessitat ho estan notant especialment durant els últims mesos. Paquita Sans em va explicar: "estem desbordats. El gran canvi el notem fa tres anys i des de llavors la gent necessitada ha anat a més, fins arribar a les més de 35 persones que ajudem cada setmana".

Paquita Sans comenta que "actualment tenim gairebé els mateixos estrangers que d'aquí, a l'hora de repartir menjar", uns aliments que arriben a través del Banc d'Aliments. "Paguem alguna pensió, lloguer, habitació, o col·legi i llibres de nens", em va assegurar la Paquita Sans. "Hi ha una persona que des que vam començar ens dóna cada mes 240 dels 600 euros que cobra de la seva paga", va assegurar la coordinadora de l'entitat, que recorda que "és un clar exemple que moltes vegades qui més ajuda és qui menys té".

Això sí, l'important dels diners que donen aquestes famílies no és menys decisiu que el paper que juguen els voluntaris i voluntàries que cada dijous es donen cita al local per repartir el menjar. Els dijous al matí, aquests voluntaris ja s'ajunten al local per organitzar-ho tot, perquè, a les quatre de la tarda, les gairebé 400 persones necessitades tinguin a punt les seves bosses de menjar.

3.2.4.5 Entrevista a les fundadores Paquita Sans i Pilar Carreras

Entrevistadora: Gemma Salvat Carbó

Entrevistades: Paquita San i Pilar Carreras

Data: 25 d'octubre de 2012

Com van començar aquest treball solidari a les presons?

L'any 1977, a la parròquia Puríssima Sang van començar a venir famílies de presoners demanant la nostra ajuda i, juntament amb mossèn Josep Maria Anglada i Just, vam decidir organitzar un grup per atendre aquestes famílies, que va esdevenir el Centre Pastoral d'Acollida al Pres i al Necessitat. Ells ens explicaven els problemes que tenien els fills empresonats i les baralles familiars que s'originaven i nosaltres vam respondre amb una primera visita a la presó de Tarragona.

Ho van tenir fàcil per fer les visites?

El començament no va ser fàcil, ja que érem les primeres persones que fèiem un acte de voluntariat i per aquest motiu el cap de presó no ho va acceptar, però finalment un funcionari anomenat Eduardo Infante ens va ajudar a convèncer-lo i explicar-li exactament què volíem fer en aquestes visites. Llavors ens va deixar fer una visita als presos cada dimecres al matí. Després, el 1979, quan Miguel Hernández era el director general de Justícia dels centres penitenciaris ens van fer un carnet per poder anar a totes les presons de Catalunya. Això va ser molt

maco, i com encara érem joves ens vam desplaçar a les presons de Lleida 2, Brians, Wad-ras i Model, entre d'altres.

Què fan a les presons?

Organitzem grups de tres o quatre nois on poden explicar-nos les seves qüestions. També poden fer-ho individualment. Normalment són conflictes que tenen amb la seva família o només volen desfogar-se explicant què pensen. D'altra banda, parlem amb les famílies d'aquests presos i fem el possible perquè quan ells surtin estiguin units i conciliats. Ens considerem unes psicòlogues dels presos i les seves famílies. A més, els ajudem a pagar les targetes telefòniques per parlar amb les seves famílies que viuen lluny.

Com es troben vostès després de fer aquests treballs?

Relativitzes més els teus problemes. Te n'adones que les teves preocupacions són ximpleries, si ho comparem amb aquests casos, que són molt més greus que els nostres. Et fa veure la vida d'una altra manera i personalment, omple molt veure que estàs ajudant aquestes persones.

Però quina és la reacció dels presos?

És molt natural. Fins i tot al principi vam tenir una bona acollida, quan arribàvem deien que entrava aire fresc del carrer. Mai han estat distants, al con-

trari, ens ho agraeixen moltíssim i ens esperen cada divendres per 'petar la xerrada'. És curiós com els presos ens anomenen "las madres".

Segur que aquesta feina que estan fent no està ben vista per algunes persones. Ho dic per la imatge que tenen els presos.

Mai hem rebut cap crítica de la gent, però s'es-tranyen que ajudem persones que han fet coses dolentes. Nosaltres no anem a parlar amb delin-qüents, sinó amb persones que necessiten parlar i expressar el que senten. Una vegada els coneixes a ells i les seves famílies, ho veus tot diferent. El càstig ja el tenen, que és la manca de llibertat, i la justícia ja ha fet el que ha de fer. Molts es senten frustrats i creuen que quan surtin tothom estarà en contra d'ells i ningú els acceptarà.

Quina és la seva impressió de les presons que visita?

Abans vivien en una situació molt precària, però a partir de l'any 1985 les presons de Catalunya es van renovar, van començar a haver-hi assistents socials, metges, psicòlegs, mestres... També hi van posar diversos tallers, ordinadors, espais on es podia fer esport, etc. Però, tot i això, encara falten moltes coses per millorar. Per exemple, la presó de Tarragona té una capacitat per a 200 presos i n'hi ha 400. En cada cel·la hi ha quatre nois i no tenen intimitat. També opino que es podrien organitzar alguns cursos dins les presons

i formar-se professionalment ja que quan surten se senten molt desorientats i no saben què fer. Per això tenen por a la sortida i no saben amb què es trobaran.

També ajuden a altra gent necessitada.

Quan vam començar a fer aquestes visites, a poc a poc va venir gent que demanava menjar i roba. A partir de llavors, cada dijous treballem durant tot el dia per recollir, organitzar i repartir totes les donacions que rebem. Ho fem en un petit local del carrer Joan Martell, de Reus, un annex del Centre Pastoral del barri Gaudí.

Quin és el perfil de les persones que vénen?

Cada dijous a la tarda vénen unes tres-centes persones per recollir menjar o roba per a les seves famílies. Sobretot són immigrants, però també ve gent de Reus que s'ha quedat sense feina. Amb la crisi tot s'ha accentuat més. El local se'ns està fent petit per la gent que ve i cada vegada necessitem més donacions.

Quants voluntaris són?

Som vint voluntaris, que fem diferents feines cada dijous. També rebem l'ajuda del Banc d'Aliments, l'establiment del Pere Margalef i la pastisseria Llauredó, que ens donen els seus productes. D'altra banda, unes quaranta famílies ens fan donacions de roba i menjar periòdicament.

Fan un gran treball, que mereix ser reconegut.

No rebem cap ajuda econòmica, però hem rebut diversos guardons. Iniciativa per Catalunya- Verds ens va premiar els 30 anys de solidaritat amb el guardó '11 de Setembre'. També hem rebut un premi de la Generalitat i el d'Església Plural, un col·lectiu de cristians catalans progressistes, molt actius en diferents àmbits, que treballen per una Església catalana més compromesa socialment i nacional. Sempre s'agraeix que ens facin aquest reconeixement perquè la gent conegui aquestes realitats i així podem aconseguir més voluntaris.

3.2.5 La Creu Roja

3.2.5.1 Introducció¹⁰³

La Creu Roja és la primera de les grans organitzacions humanitàries tal com les entenem avui dia. L'entitat neix a partir d'una idea d'un home de negocis suís que, des de ben jove, es va preocupar per ajudar els col·lectius més desvalguts de la societat. El 1859, va ser testimoni d'una batalla i va poder presenciar com els soldats ferits en combat eren abandonats al camp de batalla i morien desemparrats per manca d'assistència mèdica. A partir d'aquí, va tenir la idea de crear societats de socors en temps de pau que tindrien la missió d'assistir els ferits de guerra sense fer distincions de seguretat o religió i que comptarien amb l'acció de voluntaris entusiastes i perfectament qualificats. L'objectiu dels creadors de la Creu Roja era implicar els principals estats europeus per arribar a acords pel que fa a l'atenció mèdica dels ferits de guerra. Per això, van

convocar una conferència internacional a Ginebra.

Emblemes de la Creu Roja:

La Creu Roja

El símbol de la creu roja correspon a la bandera suïsa invertida, ja que aquesta era la nacionalitat del fundador de la institució humanitària. La creu roja va ser reconeguda com emblema oficial de la institució el 1864.

La mitja lluna roja

L'any 1876, Turquia i Rússia van iniciar un conflicte bèl·lic i els soldats musulmans consideraven que la creu roja era un símbol religiós, per la qual cosa es negaven a ser atesos pel servei de socors. Per aquest motiu, el govern turc va sol·licitar l'ús de la mitja lluna roja, que va ser reconegut posteriorment com emblema oficial de la institució en països de religió musulmana.

El cristall roig

El cristall roig és l'emblema de la Creu Roja més recent. Es va crear per la necessitat d'oferir protecció a la institució en aquells contextos socials i polítics en què ni la creu ni la mitja lluna garanteixen la seva neutralitat.

3.2.5.2 Objectius¹⁰⁴

La Creu Roja té com a objectiu dedicar únicament a socórrer els individus en proporció amb el seu pati-

¹⁰³ Aquesta informació és extreta de la pàgina web: <http://www.creuroja.org/AP/CM/1P7/Benvinguda.aspx> [consulta: 1 de desembre de 2012]

¹⁰⁴ Informació extreta a partir de les memòries de la Creu Roja de 2008-2011 i de la pàgina web: <http://webfacil.tinet.org/caritasr> [consulta: 1 de desembre de 2012].

ment, posant remei a les seves necessitats i donant prioritat a les més urgent.

Un altre objectiu fonamental és auxiliar, prevenir i alleujar, sense discriminar, al patiment de l'ésser humà en totes les circumstàncies. Tendeix a protegir la vida humana, afavoreix la comprensió mútua, l'amistat, la cooperació i una pau duradora entre tots. I finalment, estar cada cop més a prop de les persones vulnerables en l'àmbit estatal i internacional a través d'accions de caràcter preventiu, assistencial, rehabilitador i de desenvolupament, realitzades essencialment per voluntariat.

3.2.5.3 Desenvolupament

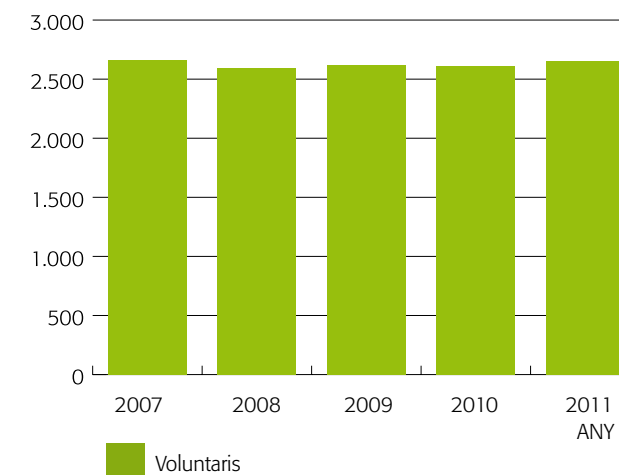
3.2.5.3.1 El voluntariat

La participació del voluntariat de la Creu Roja és fonamental per desenvolupar els projectes de tots els seus àmbits d'intervenció i mantenir-ne el seu nivell d'activitat, a l'hora que es porta a terme accions per pal·liar l'impacte social de la crisi econòmica.

	Voluntaris
2007	2.662
2008	2.592
2009	2.617
2010	2.607
2011	2.657

TAULA 9: Evolució del nombre de voluntaris des de 2007 fins al 2011 a la província de Tarragona (Reus).¹⁰⁵

QUANTITAT DE PERSONES

GRÀFIC 15: Evolució del nombre de voluntaris des de 2007 fins al 2011 a la província de Tarragona (Reus).¹⁰⁶

Aquest gràfic mostra com en el 2007 a la comarca de Tarragona, la Creu Roja compta amb 2.662 voluntaris. Però en el 2008 n'hi ha 2.592, apareix una davallada de 70 voluntaris a causa que la Creu Roja comença a demanar certs requisits per ser voluntari i poder fer front als efectes socials de la crisi amb la major efectivitat possible. El voluntariat ha de comptar amb estudis secundaris, estudis superiors, estudis primaris i estudis d'altres nivells.

El 2009 tenen 2.617 voluntaris i el 2010, 2.607; només es produeix una variació de 10 voluntaris. En el 2011 augmenta el voluntariat amb 50 persones a la nostra demarcació. Cal puntualitzar que en un futur tenen previst un augment de voluntaris arran de l'increment de persones necessitades.¹⁰⁷

¹⁰⁵ FONT: Elaboració pròpia, a partir de les memòries consultades durant el novembre a la seu de la Creu Roja de Reus.

¹⁰⁶ FONT: *Idem*.

¹⁰⁷ Segons el coordinador de la Creu Roja de Reus, Joan Aragonès, entrevistat a la seu de Creu Roja de Reus el dia 3 de desembre de 2012.

3.2.5.3.2 Fonts de finançament¹⁰⁸

La Creu Roja té fonts de finançament pròpies com són les quotes dels socis i sòcies, les aportacions d'entitats, empreses i particulars, diferents beneficis líquids procedents de diversos sortejos autoritzats per l'estat, rendiments del patrimoni, herències, llegat i donacions. També disposa de fonts de finançament externes, com les subvencions i ajuts de les administracions públiques.

El suport principal que rep aquesta entitat prové dels socis, sòcies i empreses. La seva aportació econòmica fa possible tirar endavant els diferents projectes socials de l'entitat i garanteix d'independència de la institució.

	Socis	Sòcies	Empreses
2007	6.438	7.936	453
2008	6.728	8.683	430
2009	6.667	8.812	427
2010	6.470	8.912	394
2011	6.328	8.906	372

TAULA 10: Evolució del nombre de socis, sòcies i empreses des de 2007 fins al 2011 a la província de Tarragona (Reus).¹⁰⁹

El suport dels socis i sòcies creix any rere any, malgrat el difícil context econòmic. Es pot observar que hi ha més dones col·laboradores que homes. En referència a les empreses, queda reflectit en el gràfic que a partir de la crisi van disminuint progressivament.

GRÀFIC 16: Evolució del nombre de socis, sòcies i empreses des de 2007 fins al 2011 a la província de Tarragona (Reus).¹¹⁰

3.2.5.3.3. Projectes¹¹¹

La Creu Roja de Reus és un autèntic agent de transformació social, ja que, cada any, posa en marxa nous projectes destinats a millorar la qualitat de vida de les persones que més ho necessiten.¹¹²

Els projectes d'intervenció social a Reus més interessants pel treball de recerca "Ajuda humana a Reus: la nostra realitat" són els següents:

El primer projecte és el de la Lluita contra la pobresa a casa nostra. La pobresa és cada vegada més present a la nostra societat més propera, per això moltes persones necessiten suport per cobrir les necessitats més bàsiques i viure amb un mínim de dignitat. Es realitza l'entrega i distribució de lots d'alimentació a famílies que es troben en situació de pobresa. Els beneficiaris són derivats a través dels Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus.

¹⁰⁸ Informació extreta a partir de les memòries 2007-2011 de la Creu Roja de Reus i de la pàgina web: http://www.creuroja.org/AP/CM/21P13/Fes_te_n_Soci.aspx [consulta: 5 de novembre de 2012]

¹⁰⁹ FONT: *Idem*.

¹¹⁰ FONT: *Idem*.

¹¹¹ Informació extreta de les memòries 2006-2011 de la Creu Roja de Reus, consultades per l'autora de la recerca el dia 4 de desembre de 2012

¹¹² Informació parafrasejada de la pàgina web: <http://www.creuroja.org/AP/CM/1028P133/Projectes.aspx> [consulta: 3 de novembre de 2012].

FOTOGRAFIA.11 Col·laboració amb l'entitat, Creu Roja de Reus ¹¹⁴.

Els segon projecte és el que va adreçat als col·lectius vulnerables, persones que necessiten una atenció especial per aconseguir una inserció social i laboral en igualtat d'oportunitats. S'ofereix informació i orientació sobre serveis socials, atenció personal, acompanyament, gestió d'ajudes d'emergència. Aquesta és una tasca que es desenvolupa en coordinació amb els Serveis Socials

Uns altres projectes són aquells que van destinats als infants, els joves i sobretot a la gent gran, basats a propiciar la millor vida possible tant a les persones grans com als seus familiars. Envellir no significa perdre qualitat de vida. I per últim el projecte que fa referència als programes d'ocupació. Adreçat a la millora de les capacitats, la inserció laboral i el manteniment del lloc de treball d'aquestes persones.

3.2.5.4 El meu testimoni

Durant el període que vaig estar a la Creu Roja del municipi de Reus¹¹³, en primer lloc no vaig poder observar directament perfils humans i en segon lloc, no vaig poder treballar com a voluntària. El primer punt degut a la llei de protecció de dades que no els hi permet posar-me en contacte amb cap persona que hagi acudit a aquesta entitat, ni facilitar-me la seva identitat. I el segon punt perquè actualment la majoria de voluntaris han d'haver rebut una formació específica i qualificada.

3.2.4.5 Entrevista al coordinador Joan Aragonès de la Creu Roja de Reus

Entrevistadora: Gemma Salvat Carbó

Entrevistat: Joan Aragonès

Data: 3 de desembre de 2012

Lloc: Despatx del coordinador de la Creu Roja de Reus

Heu notat un creixement en el nombre de persones que acudeixen a la Creu Roja de Reus?

Per descomptat està augmentant dia darrere dia la pobresa a Catalunya, fet que provoca desigualtat, exclusió social...Per aquest motiu, la Creu Roja ha hagut d'adoptar formes de treball més eficaces i eficients per cobrir les necessitats socials derivades de la crisi, a més d'impulsar el treball en xarxa amb l'administració i el teixit econòmic i social.

Teniu algun tipus de col·laboració amb els Serveis Socials de l'Ajuntament?

Sí, la nostra col·laboració amb els Serveis Socials és del 90% dels projectes que prestem.

Quina previsió teniu pel futur?

Ja estem portant a terme diferents projectes destinats, principalment, als infants, ja que a partir d'aquesta crisi, els menys perjudicats han de ser els nens.

Això sí, estem preocupats i inquiets per les retallades que faran des de La Unió Europea amb les donacions dels aliments. Amb la situació que ens trobem la fam és la prioritat.

¹¹³ La majoria de dies del mes d'agost del 2012

¹¹⁴ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

Quins perfils humans de pobresa em podries descriure?

El perfil humà ha canviat durant aquests últims quatre anys. Abans tractàvem amb un 40% de persones autòctones de Reus, en canvi avui atenem a un 80% d'autòctons.

Quines són les vostres tasques prioritàries a nivell de Reus?

En aquests moments, la nostra principal prioritat és estar cada vegada més a prop de les persones. Sobretot, com ja he comentat anteriorment, al costat de la infància.

Arran del context econòmic, ens trobem que abans, la Creu Roja, podia pagar despeses com l' internet, fins i tot algun petit oci... En canvi, ara, només podem pagar serveis bàsics com l'electricitat, l'aigua i sobretot el menjar!

Teniu objectius concrets a assolir anualment?

El nostre objectiu dia a dia, consisteix a arribar i servir a totes aquelles persones que ho necessitin. Tot i que cada vegada ens sentim més obligats a atendre els que pateixen més pobresa i misèria.

Rebeu algun tipus de subvenció? Com us auto-financeu?

Tenim dos tipus de finançaments. El més essencial és aquell que ens ofereixen els voluntaris, els socis,

sòcies i empreses. Aproximadament reben com a mínim per soci uns 30 euros, aproximadament i com a màxim uns 800 euros.

Com definiries la Creu Roja?

És una institució humanitària, de caràcter voluntari i d'interès públic que defensa la humanitat, imparcialitat, neutralitat, independència, caràcter voluntari i unitat.

3.3. ENTREVISTA A LA REGIDORA DE BENESTAR SOCIAL DE L'AJUNTAMENT DE REUS

Entrevistadora: Gemma Salvat Carbó

Entrevistada: Montserrat Vilella i Cuadrada

Data: 21 de desembre de 2012

Lloc: Despatx de la Regidora de Benestar Social de l'Ajuntament de Reus

Presentació: Montserrat Vilella Cuadrada neix a Reus l'any 1966.

És llicenciada en Filosofia i Lletres, secció de Psicologia, per la Universitat¹¹⁵ Autònoma de Barcelona. Títol d'Especialitat en Psicologia Clínica. És psicòloga d'un Equip d'Atenció a la Infància i Adolescència de la Generalitat de Catalunya al Consell Comarcal del Baix Penedès i coordinadora de Serveis Socials del Consell Comarcal del Baix Camp.

Actualment és psicòloga clínica del Grup Pere Mata i directora de la Residència i Centre d'Atenció Es-

¹¹⁵ Informació extreta de l'entrevista realitzada a la Regidora de Benestar Social, Montserrat Vilella i de la pàgina web:< <http://www.reus.cat/ajuntament/montserrat-vilella-cuadrada>> [consulta: 21 de desembre de 2012]

pecialitzada Marinada de l'ICASS, gestionat per la Fundació Villablanca del Grup Pere Mata. Membre de la Comissió permanent de Tècnics de la Coordinadora de Centres de Profunds de Catalunya i del Grup de reflexió sobre l'Atenció a les persones amb autisme, creat pel Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya. Va participar com a experta en l'organització i posterior elaboració del quadern de la Fundació Grífols 2009-2010 sobre ètica en l'atenció a persones amb greu discapacitat intel·lectual.

He comprovat que el llindar de la pobresa va en augment però les prestacions econòmiques per part de les Institucions governamentals van disminuint i fins i tot desapareixen. Com veu aquest aspecte merament econòmic?

Aquesta afirmació que acabes de realitzar, en general, és verdadera. Tot i que també influeix el fet que hi hagi més necessitat i les pròpies persones no arriben.

Nosaltres, des de la regidoria, tot i que el pressupost de l'Ajuntament va baixar un 9% . La nostra regidoria va pujar un 5% aproximadament i aquest any el pressupost de l'Ajuntament baixa 1,40% i el de la regidoria de Benestar Social torna a pujar un 5%. És a dir més o menys des de la nostra regidoria ens anem mantenint i fins i tot pugen una mica. Per aquest motiu des del govern de la ciutat s'entén que les necessitats bàsiques socials són moltes.

Això sí, aquest 5% no és la quantitat suficient per arribar a les necessitat de tots aquells reusencs que ho necessiten, però prioritzem a aquelles persones que pateixen més precarietats i intentem arribar els més necessitats

Quin és el nou perfil de pobresa de la nostra ciutat que acudeix als Serveis Socials o alguna altre entitat d'ajuda?

La nova cara de la pobresa és una família formada per pares joves, entre 35 i 40 anys, i que probablement fa tres anys estaven en una situació d'adaptació, amb un treball estable els dos, es varen fer una hipoteca, poc a poca anaven fent diferents compres amb preus ja considerables, també anaven de vacances... i de repent es troben en una situació en què no tenen feina, un després de l'altre, fins arribar a cobrar una prestació familiar entre 500 i 600 euros, però a la vegada pagant 600 euros, amb el millor dels casos d'hipoteca.

Realment són famílies que si tenen família el seu costat i estan assabentats del que està passant els poden ajudar. En alguns casos, aquestes famílies, reben ajuda per part dels seus pares amb pensions baixes. Arriba un moment que aquesta situació no es pot sustentar. Ja que el què estan fent aquesta famílies és apurar el màxim per pagar les hipoteques. I tot acaba sent un cercle sense sortida.

La immigració ha augmentat o ha disminuït a Reus?

La immigració ha disminuït ja que no hi ha entrada i en canvi em sembla, tot i que ara mateix no tinc dades, que hi ha una tendència que una part de la immigració torni als seus països, principalment els d'origen sud-americà o bé que vagin a altres països amb més feina. Altres immigrants, estan bé a Reus i ja s'han establert.

Amb quines entitats col·labora l'Ajuntament per poder cobrir les necessitats bàsiques dels ciutadans?

Nosaltres col·laborem amb el Banc dels Aliments, amb totes les entitats de distribució d'aliments que són: Càritas, Centre Pastoral d'Acollida al Pres i al Necessitat, Creu Roja, Paùls, esglésies evangèliques...i tots ells estan coordinats perquè realment atenguin a totes aquelles persones que necessitin aliment. Intentem que no hagi duplicitat, és a dir que no vagin a més d'un lloc a recercar aliment i a més a més poder arribar a tots aquets perfils nous, que no estaven acostumats a buscar aliment i que actualment ho necessiten.

Després treballem amb diverses entitats, com la de discapacitats i amb totes aquelles entitats que nosaltres sabem que ajuden a persones amb pocs recursos.

En quins projectes solidaris la regidora es sent més engrescada? I amb més possibilitats d'èxit?

El projecte del producte Fresc ha estat un dels més rellevants. Tot i que tenim petits projectes

que portem a terme i van més o menys en la mateixa línia.

El projecte del producte Fresc consisteix en donar aliment fresc a tot aquell que no tingui els recursos suficients per posar un plat a taula. Destacaria el fet que feia molts anys que no es parlava d'aquestes situacions, és a dir, parlàvem de l'estat del benestar, de la qualitat de vida, però de la dificultat de posar un plat a taula feia molt de temps que no se'n parlava.

Ara és una altra història, ja actualment tenim una societat molt dividida, pel fet que una part d'aquesta societat té molt recursos i llença una quantitat de productes d'aliment brutal i després tenim una altra societat que no té ni els mínims recursos per alimentar la seva família.

Per exemple tenim una societat que va al supermercat i compra un iogurt que els deu dies caduca a la nevera, provocant que l'hagis de llençar. Fins i tot molts establiments comercials tenen una visió comercial per que aquests fets no succeeixin. Aquesta visió comercial consisteix en què els establiments retiren el iogurt deu dies abans que caduqui, ja que sinó, deix de ser comercial. Si ells tenen aquest tipus de producte, el comprador no el compra i anirà buscar un producte que caduqui el més tard possible. És a dir, el comprador que compra a un supermercat un iogurt que caduca els 10 dies, probablement quan torni a comprar iogurt el comprarà en un altre establiment comercial.

I he de puntualitzar que aquesta estratègia comercial és totalment correcta, ja que la finalitat de l'establiment comercial és vendre.

Llavors, aquest producte que encara no està caducat però no és comercial per vendre'l, a vegades els establiments el tornen als subministradors de les marques corresponents i sinó el vénen a buscar, el llencen.

Per a utilitzar aquest producte per a persones que ho necessiten el Banc dels Aliments no té la logística suficient per a poder gestionar aquests tipus de producte, amb caducitat de 10, 3, 2 dies sense perdre la cadena de fred.

Arribant en aquest punt és quan apareix el programa del producte Fresc, creant una logística, una petita empresa en què va a buscar durant tot el matí donacions de productes no caducats, ni comercials a establiments, mercats...I a la tarda ja estan a les entitats que ho distribuïran a les persones que ho necessitin.

Quins aliments formen part dels anomenats productes en fresc?

Verdures, làctics, carn, és a dir, tots aquells aliments envasats del supermercat que estan a punt de caducar. Aliments amb molt poc marge, però que si tenim la possibilitat d'utilitzar-los, doncs ho fem possible a partir del programa producte en Fresc. Consisteix en recollir-ho al matí i a la tarda l'aliment ja està en una casa que ho necessita.

Aquest programa econòmicament té un cost, ja que hi ha quatre persones contractades. Però pensem que el què ens acabarà donant serà molt més que els diners que nosaltres ens gastaríem si ho anéssim a comprar.

Amb aquest programa desapareix el valor de llençar els aliments.

A nivell d'ocupació hi ha alguna projecte engegat? En que consisteix?

Actualment l'atenció a la pobresa l'estem treballant en tres nivells; l'alimentació i els productes bàsics, l'habitatge i l'ocupació.

És evident que si les persones treballen no tenen necessitat d'anar a buscar ajuda als Serveis Socials. La idea bàsica que tenim des dels Serveis Socials de l'Ajuntament de Reus és treballar per que les persones tinguin feina i puguin afrontar mitjançant els seus recursos les pròpies despeses que tinguin.

Com a Administració l'objecte principal és que les persones puguin treballar. Però, en aquests moments és molt complicat trobar feina. Call puntualitzar el gran problema que ens hem trobat en l'àmbit d'ocupació. Aquest problema és que des de Madrid havia una subvenció a les polítiques actives d'ocupació, és a dir un programa que fomentava econòmicament que les persones trobessin feina i poguessin fer front als seus pagaments amb els seus propis recursos, però s'ha produït una retallada importantíssima. Aquesta subvenció va de Madrid a Barcelona, i des de Barcelona als Ajuntaments d' arreu de Catalunya.

En aquests moments aquesta subvenció no hi és. L'Ajuntament per afrontar aquesta situació ha intentat estalviar diners entre totes les regidories, creant una "bossa de diners" per formar un pla d'ocupació.

I aquesta poca quantitat de diners recollida va destinada a famílies amb pares joves entre 35 i 40 anys i que probablement fa tres anys estan en una situació d'adaptació, amb un treball estable els dos, es varen fer una hipoteca i no cobren res.

És a dir aquests poc diners són destinats ha aquelles persones que pateixen més precarietats i no tenen res.

Actualment s'està preparant una altre pla d'ocupació, que aproximadament estarà llest a finals d'any.

Però he de remarcar que tenim molts pocs diners i tots ells van destinats ha aquelles persones que no poden afrontar les necessitats bàsiques.

Sap la causa de l'augment del voluntariat en aquestes entitats sense ànim de lucre?

Els mitjans de comunicació, han reflectit els serveis que realitzen aquestes entitats i el col·lapse per part de persones que volen prestacions de les entitats. Per exemple en el cas del programa del producte Fresc, al principi ningú sabia que era del Banc dels

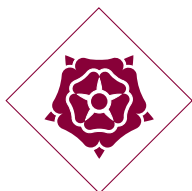
Aliments i poques persones apostaven per aquest programa i en el mes d'agost, aproximadament, en el reportatge del "30 minuts" de la cadena de televisió TV3, van ensenyar el servei que feia aquests programa i moltes persones van apostar-hi més. En el novembre de 2011 el projecte del "Gran Recapte" va començar a tenir èxit. I aquest any ja ha estat la "bomba", perquè tothom sap que és el Banc dels Aliments i que passa amb el malbaratament d'aliments...I això ha provocat que les persones que tinguin recursos i vulguin ajudar, puguin participar en programes i projectes com aquest.

Durant tots els mesos que he estat elaborant el meu treball de recerca he col·laborat amb algunes entitats com a voluntària, i des d'aquesta entrevista vull fer un agraïment a tots els voluntaris perquè la seva labor és altruista, molt important i necessària. Què els hi podria dir vostè des de la seva posició com a Regidora de Benestar Social?

Personalment, faria una demanda a la joventut. És a dir, tot i que la societat aposti per la solidaritat, l'ajuda el més necessitat, realment i a l'hora de la veritat, en el moment d'aixecar i baixar caixes d'aliments, per exemple en el cas dels voluntaris del Banc dels Aliments, ho fan aquelles persones que porten tota la vida fent-ho, o aquelles persones ja jubilades. Els joves que fan de voluntaris acostumen a ser poc constants.

FOTOGRAFIA.12 Regidora de Benestar Social,
Montserrat Vilella i Gemma Salvat Carbó¹¹⁸.

AJUNTAMENT DE REUS

Les persones que porten tants anys treballant amb aquestes entitats, són persones que es van adaptant a les situacions de la societat, ja que abans no tenien tanta feina i en aquests moments estan desbordats.

Jo sempre defenso que la nostra societat, reusenca no som rics en diners però sí en persones que tenen moltes capacitats per ajudar a aquells que ho necessiten.

Sobretot la ciutat de Reus és molt rica en aquest aspecte, pel fet que té una capacitat de moure's, crear, formar...I aquestes capacitats es poden observar en qualsevol acte que realitzem, sobre tot els projectes que sempre acaba tenint molta repercussió i implicació per part de la gent.

Vol afegir un breu comentari o una petita reflexió destinat a la societat?

Sí, que aquests moments tant complicats que estem vivint ens han de servir per intentar pensar i fer millor les coses.

Gràcies per la seva col·laboració.

¹¹⁸ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

4. CONCLUSIONS

Elaborant al voltant de cinc mesos aquest treball de recerca, he arribat a recopilar un volum important d'informació sobre cinc entitats que ajuden els més necessitats a la ciutat de Reus; la gran majoria d'aquesta informació no ha estat extreta dels llibres sinó de les mateixes entitats i de les persones que en aquest cas eren els protagonistes de la meua investigació.

El meu testimoniatge és la principal font d'informació. Aquest és un treball fet des de la meua participació en les entitats d'ajuda als necessitats de Reus i consegüentment des del contacte directe amb les persones pobres. He tret unes conclusions basades en el que he vist, el que m'han dit i bàsicament el que he viscut, fent una anàlisi àmplia i exhaustiva i finalment analitzant aquesta informació. És a dir, he realitzat un estudi comparatiu basat en l'anàlisi i l'observació directa. Evidentment redactaré unes conclusions des de la màxima objectivitat possible i responent als objectius que em vaig plantejar al començar aquest treball.

Sempre que es parla de fam, ens vénen a la imaginació escenes que corresponen al que anomenem "Tercer Món", però a la nostra ciutat Reus també hi ha molta gent que passa fam. Ho he comprovat per mi mateixa. Estan al costat de les nostres cases, prop de les nostres adreces, és a dir, no cal anar molt lluny per poder-ho veure.

A l'inici d'aquesta investigació em vaig marcar uns objectius: examinar breument la crisi i les seves conseqüències més immediates, analitzar i comparar algunes entitats d'ajuda als necessitats, conèixer els perfils humans de la pobresa a Reus i identificar els perfils dels voluntaris de les entitats sens ànims de lucre. Després de d'haver-la realitzat es pot arribar a una sèrie de conclusions.

Una de les primeres conclusions d'aquesta recerca és que en el 2008 ja es deixa notar la crisi, primer en el sector de la construcció, amb un significatiu nombre d'aturats, augmentant considerablement en el 2009 i el 2010. En tot cas, estar aturat no vol dir entrar en risc de pobresa, ja que es disposa temporalment d'una transferència social per fer front a la manca de feina. Però quan l'economia no proposa nous llocs de treball, la situació s'agreuja; això és el que ha passat en el 2011 i 2012, exceptuant els mesos d'estiu, en què el turisme ofereix llocs temporals de treball. Actualment l'atur és de llarga durada i per tant incideixen directament en l'augment de la pobresa. Amb les meves pràctiques a les entitats he vist com normalment la pobresa i l'exclusió social van aparellats. L'exclusió social porta a un aïllament de la persona de difícil superació. Persones que menjaven en el menjador social soles i sense cap tipus de comunicació o d'altres que vivien soles i només es relacionaven amb els voluntaris que les ajudaven.

Reus com a ciutat comercial i emprenedora¹¹⁹ estava immersa en el món de la construcció i lògicament comerços i empreses de serveis de la ciutat també hi estaven relacionades. Després d'una època d'expansió econòmica generalitzada ens trobem en plena crisi. Hem passat anys de consum desmesurat gràcies a uns tipus d'interès que només feien que impulsar l'endeutament i un creixement dels preus que ha afavorit la bombolla immobiliària. L'economia no havia sorgit fins els darrers anys a la nostra realitat com ho fa en aquests moments. En un context de crisi com l'actual, els problemes macroeconòmics han passat a formar part de les nostres converses quotidianes i, en definitiva, de les nostres vides. Però malauradament l'actual situació econòmica no és sols un concepte, sinó que s'ha convertit en una realitat que es viu cada dia en la nostra ciutat, molts reusencs van als Serveis Socials i a les entitats civils perquè s'han quedat sense feina i sense poder adquisitiu.

Cal també tenir especialment en compte que una part important de la pobresa i de l'atur prové de la immigració, que en bona part ha assumit durant el període d'expansió econòmica els treballs menys remunerats.

Una segona conclusió és el fet que des de l'Ajuntament de Reus, s'intenta reduir al mínim possible les partides econòmiques destinades als Serveis Socials, així com respectar els convenis amb les entitats privades d'iniciativa social¹²⁰. Però davant la crisi els ajustos econòmics són inevitables, com a conse-

qüència decideixen fer algun canvi a nivell estructural i de projectes. Van pel camí d'un model de serveis socials que en lloc de donar només solucions immediates a les necessitats dels pobres, doni també un assessorament que, en darrer terme, permeti avançar cap a una societat més justa i solidària. Els Serveis Socials dediquen una part molt important de la seva atenció a totes aquelles persones que estan en una situació de vulnerabilitat social, com són la gent gran, les famílies en situació de conflicte i de pobresa, adults joves i infants amb problemes de diversa índole, tal com he explicat detalladament en l'apartat de desenvolupament del treball.

Resumint breument les gràfiques elaborades sobre l'evolució des del 2006 fins al 2011, els números indiquen un augment progressiu de les ajudes i prestacions, una desaparició a l'any 2009 del programa d'inserció laboral, a causa de la manca de treball i a partir d'aquest mateix any una selecció de les persones ateses a causa de la revisió del pressupost econòmic. Des d'aquest departament, i després d'escoltar les informacions donades, queda clar que els problemes socials no són solament responsabilitat de les Administracions públiques, sinó també de tots els ciutadans, en la mesura de les seves possibilitats.

El banc dels Aliments de Reus és una entitat amb una estructura organitzada i molt efectiva. Les gràfiques revelen una clara progressió ascendent d'entrades i sortides d'aliments des del 2007 al 2011. Cal remarcar que representa una important eina

¹¹⁹ Informació extreta de la pàgina web:
<<http://www.reus.cat/serveis/comer%C3%A7-i-consum>>
[consulta: 3 de desembre de 2012]

¹²⁰ Són fundacions, associacions, cooperatives, organitzacions de voluntariat i altres entitats i institucions sense ànim de lucre que ofereixen serveis socials.

de lluita contra la pobresa a la nostra ciutat. Les institucions benèfiques de Reus reben els aliments des d'aquest Banc que intenta fer front a totes les demandes.

El Banc dels Aliments s'ocupa dels aliments consumibles, però no comercialitzables, contribueix a la reducció de les emissions de diòxid de carboni, supleix les dificultats del sistema públic en la distribució d'aliments als més necessitats, dona una resposta als problemes de la fam, especialment en temps de recessió econòmica, elimina els costos d'aliments als més necessitats, és un mètode original de solidaritat social, especialment en temps de crisi de valors, reconegut com una entitat al servei de la pobresa de la societat reusenca necessitada. Duu a terme una "Cadena solidària", que parteix de les indústries alimentàries i acaba en el suport als més desvalguts.

Les indústries alimentàries que donen els seus excedents d'aliments tenen uns avantatges fiscals i econòmics, amb això no cal desmerèixer la seva col·laboració però sí crec que és una dada a tenir en compte a les conclusions. El Banc dels Aliments de Reus ha demostrat que només pretén assumir un sol dels problemes de la pobresa i l'exclusió social de la nostra ciutat, el de l'alimentació.

Càritas és l'entitat de Reus de caire més religiós de totes les analitzades. És auspiciada per l'Arxidiòcesi de Tarragona i forma part de l'Arxiprestat de Reus. La seva tasca és molt efectiva i propera als neces-

sitats que acudeixen directament a la seva seu. El seu menjador social i les seves parròquies duen a terme una labor ben coneguda i eficient i a la nostra ciutat.

El Centre Pastoral d'Ajuda al Pres i al Necessitat és la institució més propera als necessitats. La seva ajuda és directa, concreta i personal. No té cap tipus d'ajuda ni subvenció de l'administració pública. No tenen memòries, ni nombres, ni gràfiques comparatives, senzillament sobres reciclables i una llibreta a on anoten els noms de les persones i les dotacions econòmiques que realitzen.

La Creu Roja de Reus és una entitat petita dins de la globalitat d'aquesta institució. Les seves tasques més operatives són les que estan relacionades amb els serveis socials de l'ajuntament de Reus.

La pobresa estudiada en aquest treball és la de l'anomenat "Quart Món" i és aquí on totes les entitats on he anat i he compartit la seva feina i els seus projectes dediquen tots els seus esforços, intentant alleugerir una mica la situació tan difícil que estan patint moltes persones del nostre municipi.

Les entitats de Reus tenen molt clar que han d'anar coordinades al màxim possible i que, com a membres de la societat, han de valorar i ocupar-se de les persones que es troben en dificultats, ja sigui de manera transitòria o per raons de dependència. En moments de crisi com els actuals, quan els recursos són més escassos i les necessitats més grans, cal un esforç complementari per poder fer front a

totes les situacions que ho requereixen.

Cada dia una gran quantitat d'aliments es fan malbé, no s'aprofiten i totes aquestes entitats, sigui directament o indirectament, intenten que arribin a la gent que ho necessita i sense cost.

La tercera conclusió fa referència el tipus de perfil de pobresa a Reus que he detectat. Aquesta pobresa té sis rostres; el primer rostre és la pobresa de les persones invisibles estadísticament, majoritàriament immigrades, sense papers, sense drets, i que viuen i tomben pels nostres carrers. El segon rostre és el dels pobres que ja acudien a les entitats demanant ajudes però que tenien algun tipus de remuneració o prestació econòmica i que actualment necessiten cobrir els serveis bàsics. Ara és el més minoritari. El tercer rostre és el de les famílies monoparentals; el quart rostre és el que formen les famílies que havien tingut un estatus social mitjà, i fins i tot alt, degut sobretot al boom de la construcció, joves en atur, persones amb baixa formació acadèmica, persones que treballaven en règim d'autònoms i que actualment tenen una gran problemàtica per arribar a final de mes, persones amb ingressos provinents d'una pensió de viduitat. El cinquè rostre el formen els jubilats amb pensions baixes; l'últim rostre seria el dels immigrants legalitzats amb necessitats econòmiques.

La quarta conclusió fa referència al voluntariat, el qual està format per un conjunt de persones altruistes i de diversa tipologia: jubilats, prejubilats,

aturats, estudiants, presos que fan la prestació social substitutòria per la redempció de penes, titulats a la fi dels seus estudis, estudiants en període de pràctiques, voluntaris per un dia i els mateixos necessitats. Estan al servei de la societat. Amb la majoria de les entitats que he treballat, tota la tasca es fa gràcies al voluntariat, però percentualment l'edat mitjana dels voluntaris de quasi totes les entitats estudiades és a partir de seixanta-cinc anys. Treballen amb generositat, gratuïtat, esforç, col·laboració i sobretot amb il·lusió.

Ara és el moment de la societat civil; vivim una època en què ens trobem en situacions desconegudes i complicades per a la població. La societat civil és la que té la paraula, la que ha d'ajudar a sortir d'aquesta situació actual. Amb els mitjans econòmics i polítics no és suficient, per tant donem suport i activem la societat civil.

5. BIBLIOGRAFIA

Les fonts d'informació utilitzades en aquests treball són:

LLIBRES

BARBERO, Josep Maria: El Treball social en acció, Barcelona, Impuls a l'Acció Social, 2008, 198 p.

POAL MARCET, José: ¡Llegó la crisis! Una visión socioeconómica y financiera de la <<crisis>> 2008-2012, Barcelona, Granica, 2009, 141 p.

OLIVERES, Arcadi: Diguem Prou! Indignació i respostes a un sistema malalt, Barcelona, Angle Editorial, maig 2012, 133 p.

-: Això no funciona, Què és l'economia?, Cànoves i Samalús, Proteus, març 2012, 63 p.

AJUNTAMENTS DE REUS: Manual d'acollida a persones nouvingudes, Ajuntament de Reus Benestar

FRANQUET I OSSÓ, Teresa: Càritas a Reus, editorial, impremta a torrell, Abril 2005, 171 p.

MIRÓ Josep, SENA Ernest i MIRALLES Frederic: La Catalunya pobra, Barcelona, Nova terra, 1974, 188 p.

EL ROTO: Viñetas para una crisi, Mondadori, novembre 2012, 96 p.

NAVARRO Vicenç, TORRES Juan i GARZÓN Alberto: Hay alternativas, Barcelona, Sequitur, Octubre 2011, 224 p.

COLAU Ada i ALEMANY Adrià: Vides hipotecades: de la bombolla immobiliària al dret a l'habitatge, Barcelona, Angle, Març 2012, 192 p.

SOROS George: El nou paradigma dels mercats financers: per entendre la crisi econòmica actual, Barcelona, Edicions 62, 2008, 224 p.

GASOL Anton: La llei del pèndol, Barcelona, Columna Edicions S.A., 2009, 224 p.

PÀGINES WEB:

http://www.fega.es/PwfGcp/es/el_fega/mision/index.jsp

<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf.com>

<http://www.reus.cat/serveis>

<http://www.amnistiacatalunya.org/edu/material/recerca/index.html>

<http://www.ub.edu/deptsocial/recerca/index.htm>

<http://www.actibva.com/magazine/guias-practicas/causas-y-evolucion-de-la-crisis-financiera>

<http://www.thedialogue.org>
<http://www.realinstitutoelcano.org>

<http://www.bancdelsaliments.org/>

<http://grupjoan23.blogspot.com/p/miscellania.html>

<http://elsnospobres.wordpress.com/>

<http://www.creuroja.org/AP/CM/1028P133/Projectes.aspx>

<http://blogs.tv3.cat/marato-pobresa>

http://www.cuzroja.es/portal/page?_pageid=214,30545096&_dad=portal30&_schema=PORTAL30

<http://www.cuzroja.es/portada/>

<http://www.ifrc.org/>

<http://webfacil.tinet.org/caritasr>

<http://lafianza.es/el-origen-de-la-crisis-economica/>

<http://www.amicsuab.cat/portal1/images/content/antoni%20castells%20ponencia%20claris.pdf>

<http://definicion.de/crisis-economica/>

<http://crisi.creuroja.org/Uploads/docs/pobresainfantilfedaiainforme.pdf>
<http://elperfildelaciutat.wordpress.com/2011/12/28/indicadors-de-benestar-social/>

<http://www.tercersector.cat/default.asp>

<http://www.fesbal.org/>

<http://www.eurofoodbank.org/>

<http://www.alimentoparatodos.org.mx/>

6. ANNEX 1: ARTICLES DE PREMSA

FIG.13 Article "La Fundació Pere Mata aporta 5.000 euros al projecte de recuperació d'aliments"¹²¹.

¹²¹ FONT: < <http://www.reusdigital.cat> > [consulta: 17 d'octubre de 2012].

¹²² FONT: Diari d'opinió, DO reus, núm. 12, 1a quinzena de novembre de 2012.

FIG.16 Article sobre la campanya de l'aliment fresc "El menjar NO es llença"¹²².

FIG.14 Article "Ciudadanos de la part alta s'uneixen per ajudar els veïns de tota la vida en conflictes"¹²³.

¹²³ FONT: <<http://www.lavanguardia.com/encatala>> [consulta: 28 d' octubre de 2012].

FIG.15 Entrevista a la regidora de Benestar Social, Montserrat Vilella. "Tenim una nova pobresa"¹²⁴.

¹²⁴ FONT: Diari d'opinió, DO reus, núm.14, 1a quinzena de desembre de 2012.

L'Ajuntament de Reus augmenta la subvenció al Banc dels Aliments

La regidora de l'Àrea de Benestar Social, Montserrat Vilella, i el vicepresident de la Fundació Privada Banc dels Aliments de les Comarques de Tarragona, Pedro M. Ormazabal Egula, van signar el dimecres 4 de juliol el conveni anual de col·laboració, per tal de continuar treballant conjuntament a favor de les persones que més ho necessiten. Mitjançant la renovació d'aquest conveni, l'Ajuntament de Reus augmenta la subvenció al Banc dels Aliments en 2.000 euros respecte als anys anteriors. L'any 2010 i 2011 la quantitat assignada va ser de 3.000 euros i aquest any 2012 n'és de 5.000 euros. Aquests diners es destinaran a facilitar el suport necessari al transport d'aliments a la nostra ciutat. Un fet clau per tal de reduir el temps de distribució d'aquests aliments en benefici dels seus destinataris. D'aquesta manera, l'Ajuntament de Reus dona suport a la tasca de la Fundació Privada Banc dels Aliments de les Comarques de Tarragona de contribuir a aportar una resposta

als problemes d'atur i pobresa, mitjançant la recaptació i redistribució d'excedents i donacions d'aliments aportant solucions individuals i col·lectives en àmbits assistencials, laborals i formatius. L'Ajuntament de Reus i el Banc dels Aliments col·laboren en diversos projectes com, per exemple, la Xarxa de distribució

d'aliments. Un projecte de ciutat impulsat pel Pla Local d'Inclusió Social de l'Àrea de Benestar Social, que consisteix en un treball en xarxa entre l'administració local i les entitats socials per tal de donar cobertura a les necessitats bàsiques de les persones i la seva promoció social.

La ciutat posa en marxa un Programa de Recuperació d'Aliments Frescos

En el context actual de crisi econòmica, Reus esdevé una ciutat capdavantera en l'àmbit de la gestió alimentària amb la signatura el passat dimecres, 18 de juliol, del conveni per al desenvolupament del projecte de recuperació i distribució d'aliments frescos per a persones sense recursos econòmics. El signen l'Ajuntament de Reus, l'Associació Taller Baix Camp, la Fundació Banc dels Aliments. El programa beneficiarà més de 6.000 persones sense recursos. El gestionarà l'Àrea de Benestar Social de l'Ajuntament de Reus i es fa amb la implicació de supermercats, d'entitats socials i ciutadanes i de diverses administracions públiques. L'Àrea de Benestar Social aportarà enguany 30.000 euros i, en endavant, 60.150 euros anuals durant la vigència del conveni.

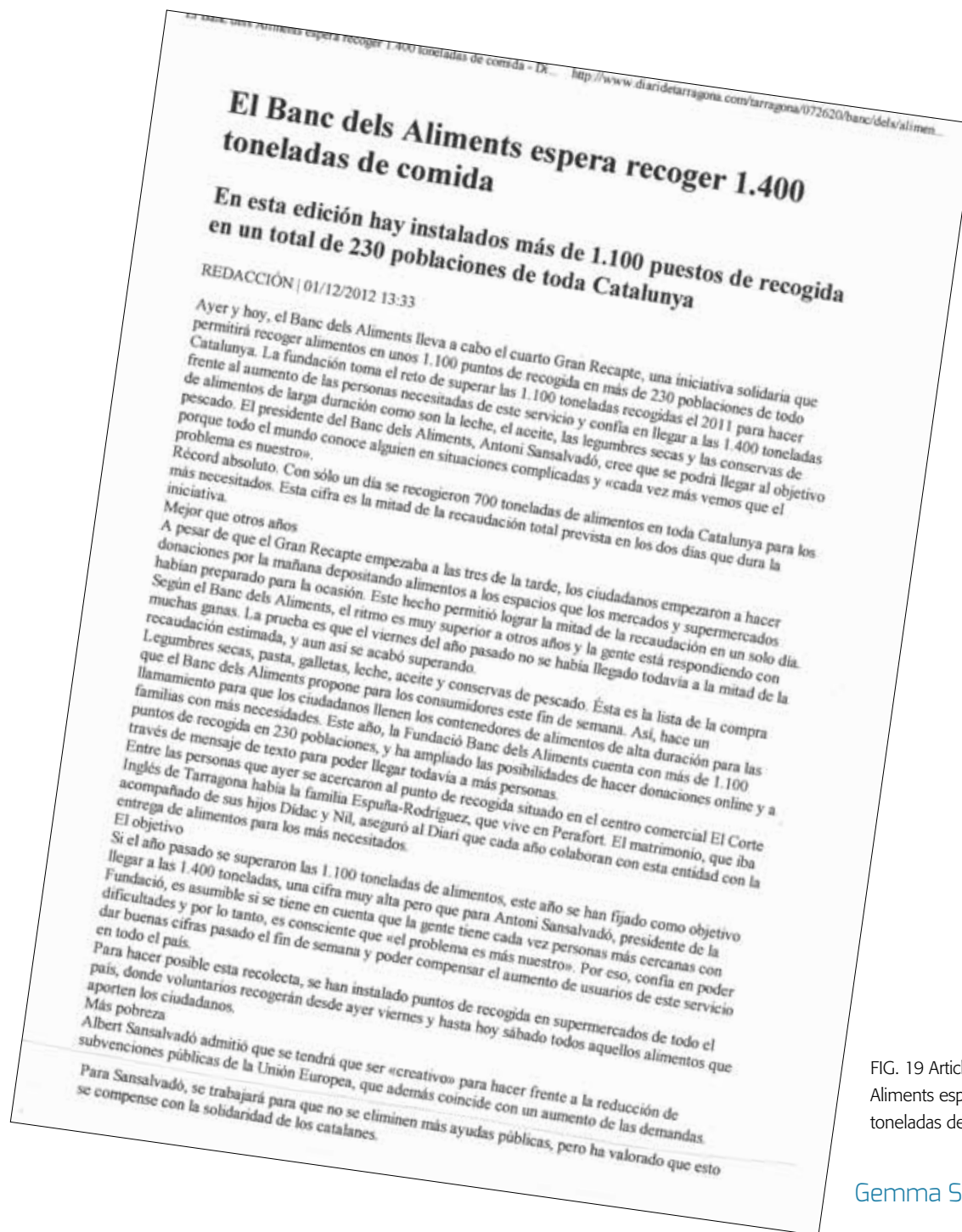
¹²⁵ FONT: Revista La Façana, núm. 386, Juliol - Agost de 2012.

FIG.17 Articles "L'Ajuntament de Reus augmenta la subvenció al Banc dels Aliments", "La ciutat posa en marxa un programa de Recuperació d'Aliments Frescos"¹²⁵.

FIG. 18 Article "Xarxa d'aliments per als més necessitats"¹²⁶.

¹²⁶ FONT: Diari de Tarragona, 28 de novembre de 2012.

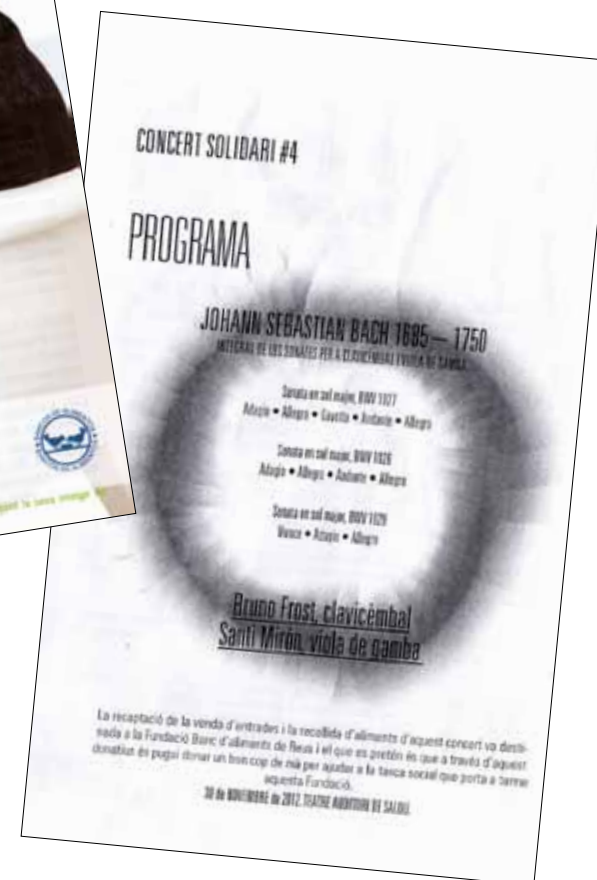

¹²⁷ FONT: <<http://www.diarietarragona.com/tarragona/072620/banc/dels/aliments/espera/recoger/1400/toneladas/comida>> [consulta: 1 de desembre de 2012]

FIG. 19 Article "El Banc dels Aliments espera recoger 1.400 toneladas de comida"¹²⁷.

FIG. 20: Tríptic de la Campanya Solidària d'Intercun amb el BACT¹²⁸.

¹²⁸ FONT: Tríptic extret de la pàgina web: <<http://www.intercun.org/>> [consulta: 23/24 de novembre de 2012].

¹²⁹ FONT: Per la Fundació Banc d'Aliments de la demarcació de Tarragona, dia 30 de novembre de 2012 al teatre de Salou.

FIG. 21 Programa del concert solidari¹²⁹.

FIG. 22: Article "Es necessiten 10.000 voluntaris per recollir aliments"¹³⁰.

¹³⁰ FONT: Diari Catalunya Cristiana, del 7 d' octubre de 2012.

Gemma Salvat Carbó

¹³¹ FONT: <<http://www.lavanguardia.com/estilos-de-vida>>
[consulta: 18 d' octubre de 2012]

FIG. 24: Article "Més de 700 persones sopen a favor de la Fundació PortAventura"¹³².

¹³² FONT: Diari Més, 26 d' octubre de 2012

FIG. 25: Article "El Gran Reto"¹³³.

¹³³ FONT: Diari La Vanguardia, del 29 de novembre de 2012.

FIG. 26: Article "Es busquen voluntaris"¹³⁴.

Falten mans. El Banc dels Aliments espera assolir les 1.400 tones d'aliments i necessita col·laboradors per ordenar les donacions

Es busquen voluntaris

● **El Banc dels Aliments necessita reclutar tres mil col·laboradors per al Gran Recapte**

JAUME V. AROCA
Barcelona

Es necessiten 3.000 voluntaris més. Ja en tenen 7.000, però encara no n'hi ha prou. A finals de mes, entre el 30 i l'1 de desembre, els quatre Bancs dels Aliments de Catalunya celebraran una no-

va edició del Gran Recapte, en què provaran de superar la marca assolida l'any passat, quan es van assolir més de 1.000 tones d'aliments recollits en centenars de supermercats i també a través de les aportacions que s'han fet a través dels caixers automàtics de la xarxa de La Caixa.

La plataforma, integrada pels bancs d'aliments de Barcelona, Tarragona, Girona i Lleida, està treballant des de fa mesos en l'organització d'aquest acte solidari, possiblement un dels que mobilitzen un nombre més gran de persones a Catalunya al llarg de tot l'any.

De moment l'organització ja ha reclutat uns 7.000 voluntaris, però en necessita 3.000 més per poder cobrir tots els punts de recollida. L'acció dels voluntaris s'ha demostrat decisiva per a l'èxit de la convocatòria.

» CONTINUA A LA PÀGINA SEGUENT »»

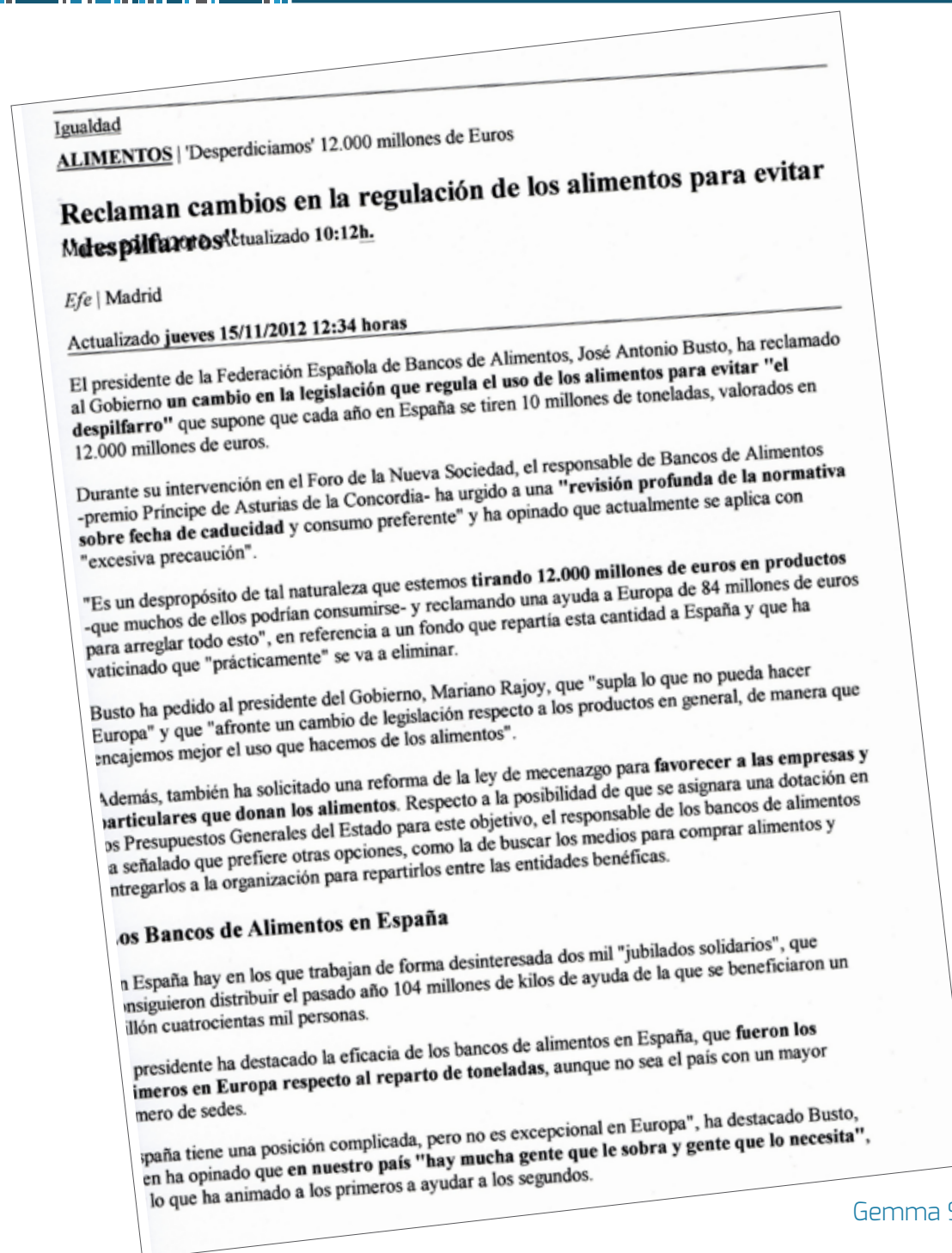
¹³⁴ FONT: Diari La Vanguardia, 6 de novembre de 2012.

FIG. 27: Entrevista a José Antonio Busto, Director general de la Federación Española de Bancos de Alimentos¹³⁵.

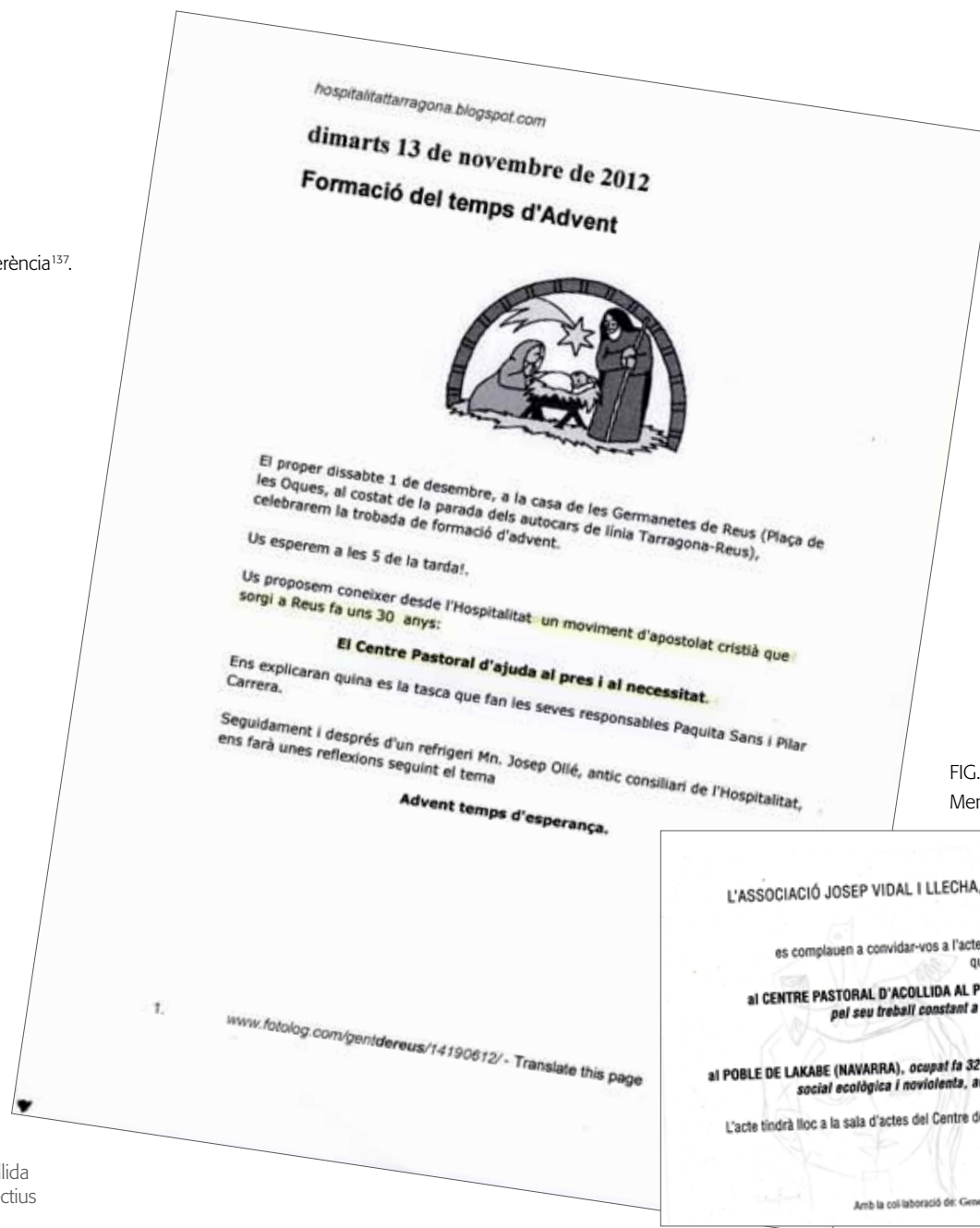

¹³⁵ FONT: Setmanal XL Semanal, núm. 1304, del 21 al 27 d' octubre de 2012.

FIG. 28: Article "Reclaman cambios en la regulación de los alimentos para evitar desperdicios"¹³⁶.

¹³⁶ FONT: <<http://www.elmundo.es/elmundo>>
 [consulta: 15 de novembre de 2012].

FIG. 29: Article "Formació del temps d'Advent. Conferència"¹³⁷.FIG. 30: Tarja de convit per assistir a l'acte de lliurament del Memorial per la Pau Josep Vidal i Llecha 2012¹³⁸.

¹³⁷ FONT: <<http://www.fotolog.com/gentdereus/>>, [consulta: 1 de desembre de 2012].

¹³⁸ FONT: Memorial atorgat el Centre Pastoral d' Acollida al Pres i al Necessitat pel seu treball a favor de col·lectius marginats. Dia 5 d'octubre de 2012

FIG. 31: Article "El Centre Pastoral d'Atenció al Pres gana el premio Memorial per la Pau"¹³⁹.

¹³⁹ FONT: Diari de Tarragona, 4 de novembre de 2012.

FIG. 32: Article "Centre Pastoral d'Acollida al Pres i el poble de Lakabe reben el premi Josep Vidal i Llecha"¹⁴⁰.

¹⁴⁰ FONT: <<http://www.reusdigital.cat>>
[consulta: 5 d' octubre de 2012]

FIG. 33: Entrevista a Peter Maurer, president del Comitè Internacional de la Creu Roja¹⁴¹.

¹⁴¹ FONT: Setmanal XL Semanal, núm. 1304, del 21 al 27 d' octubre de 2012.

FIG. 34: Article "Cada año de crisis genera un millón de pobres en España"¹⁴².

¹⁴² FONT: <<http://www.lavanguardia.com/vida/>>
[consulta: 17 d' octubre de 2012]

FIG. 34: Article "Amigos, conocidos, vecinos... las redes informales contra la pobreza"¹⁴³.

¹⁴³ FONT: <<http://www.lavanguardia.com/vida/>>
[consulta: 18 d' octubre de 2012]

7. ANNEX 2: FOTOGRAFIES

FOTOGRAFIA. 35 Aliment recollit durant "EL Gran Recapte" ¹⁴⁴.FOTOGRAFIA. 36 Aliment emmagatzemat "EL Gran Recapte" ¹⁴⁵.FOTOGRAFIA. 37 Caixes d'aliments classificades per a la corresponent distribució ¹⁴⁶.FOTOGRAFIA. 38 Magatzem del Banc dels Aliments de Reus ¹⁴⁷.¹⁴⁴ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.¹⁴⁵ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.¹⁴⁶ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.¹⁴⁷ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

FOTOGRAFIA. 39 Voluntaris del Banc dels Aliments¹⁴⁸.

FOTOGRAFIA. 40 Frigorífic del BACT¹⁴⁹.

FOTOGRAFIA. 41 Gemma Salvat Carbó col·laborant al Banc dels Aliments de Reus¹⁵⁰.

FOTOGRAFIA. 42 Uniforme de treball del BACT¹⁵¹.

¹⁴⁸ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

¹⁴⁹ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

¹⁵⁰ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

¹⁵¹ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

FOTOGRAFIA. 43 Documentació de les entitats benèfiques ateses per la BACT¹⁵².

 A photograph of a handwritten ledger or spreadsheet. The table lists various food items and their quantities. The columns include item names, units, and numerical values. Some items are marked with checkmarks.

Tipus	Quantitat	Unitat	Preu	Total
10	100	kg	1,50	150,00
11	100	kg	1,50	150,00
12	100	kg	1,50	150,00
13	100	kg	1,50	150,00
14	100	kg	1,50	150,00
15	100	kg	1,50	150,00
16	100	kg	1,50	150,00
17	100	kg	1,50	150,00
18	100	kg	1,50	150,00
19	100	kg	1,50	150,00
20	100	kg	1,50	150,00
21	100	kg	1,50	150,00
22	100	kg	1,50	150,00
23	100	kg	1,50	150,00
24	100	kg	1,50	150,00
25	100	kg	1,50	150,00
26	100	kg	1,50	150,00
27	100	kg	1,50	150,00
28	100	kg	1,50	150,00
29	100	kg	1,50	150,00
30	100	kg	1,50	150,00
31	100	kg	1,50	150,00
32	100	kg	1,50	150,00
33	100	kg	1,50	150,00
34	100	kg	1,50	150,00
35	100	kg	1,50	150,00
36	100	kg	1,50	150,00
37	100	kg	1,50	150,00
38	100	kg	1,50	150,00
39	100	kg	1,50	150,00
40	100	kg	1,50	150,00
41	100	kg	1,50	150,00
42	100	kg	1,50	150,00
43	100	kg	1,50	150,00
44	100	kg	1,50	150,00
45	100	kg	1,50	150,00
46	100	kg	1,50	150,00
47	100	kg	1,50	150,00
48	100	kg	1,50	150,00
49	100	kg	1,50	150,00
50	100	kg	1,50	150,00

FOTOGRAFIA. 44 Control dels registres mensuals dels aliments distribuïts a les entitats benèfiques¹⁵³.

FOTOGRAFIA. 45 Col·laborant en la campanya conjunta d'Intercun i el Banc dels Aliments de Reus¹⁵⁴.

FOTOGRAFIA. 46 Voluntaris del Banc d'Aliments de Reus¹⁵⁵.

¹⁵² FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

¹⁵³ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

¹⁵⁴ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

¹⁵⁵ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

FOTOGRAFIA. 47 Seu de Càritas a Reus¹⁵⁶.FOTOGRAFIA. 48 Col·laborant amb el Centre Pastoral d'Acollida al Pres i al Necessitat¹⁵⁷.FOTOGRAFIA. 49 Voluntaris del Centre Pastoral d'Acollida al Pres i al Necessitat¹⁵⁸.FOTOGRAFIA. 50 Voluntàries del Menjador Social de Càritas a Reus¹⁵⁹.¹⁵⁶ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.¹⁵⁷ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.¹⁵⁸ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.¹⁵⁹ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

FOTOGRAFIA. 51¹⁶⁰.FOTOGRAFIA. 48 Col·laborant amb el Centre Pastoral d'Acollida al Pres i al Necessitat¹⁶¹.FOTOGRAFIA. 49 Voluntaris del Centre Pastoral d'Acollida al Pres i al Necessitat¹⁶².FOTOGRAFIA. 51 Voluntàries del Menjador Social de Càritas a Reus¹⁶³.¹⁶⁰ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.¹⁶¹ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.¹⁶² FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.¹⁶³ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

FOTOGRAFIA. 55 Regidoria de Benestar Social, Montserrat Vilella¹⁶⁴.

FOTOGRAFIA. 56 Parròquia de Crist Rei¹⁶⁵.

FOTOGRAFIA. 57 Parròquia de Crist Rei¹⁶⁶.

FOTOGRAFIA. 58 Col·laborant amb la Parròquia de Crist Rei¹⁶⁷.

¹⁶⁴ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

¹⁶⁵ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

¹⁶⁶ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

¹⁶⁷ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

FOTOGRAFIA. 59 Voluntari de la Creu Roja, Carlos Augusto i Gemma Salvat Carbó¹⁶⁹.

FOTOGRAFIA. 60 Voluntària del Banc dels Aliments, Gloria Alegre i Gemma Salvat Carbó¹⁷⁰.

¹⁶⁹ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

¹⁷⁰ FONT: Fotografia realitzada per l'autora d'aquest estudi.

Reus, 2 de gener de 2013

Gemma Salvat Carbó

